

מהדורת 'קדן טללי ברכה'

שנה ח' (תשפ"ד)

אוצר פניני גאוני הדורות והחסידות

במדבר - שבועות

מאמרים נבחרים משכיות חמדה, שווים לכל נפש
מכוונים ומדוממים ככתבם וכלשונם מתוך הספרים הקדושים

זהר המבאר

הכתר והכבוד

בהוצאת ישיבת "אביר יעקב"
מוסדות "אור מאיר ושמחה" נהריה
ע"ש כ"ק אדמו"ר רבי מאיר אביחצידא זיע"א

רמזי הבנה
להג השבועות
אוצר פניני החסידות

עשרת הדברות מפי משה רבינו
ניצוץ אורה חסדי לפרשת השבוע
ספיר ויהלום

לכל יהודי
יש אות בתורה
מילואא חדתי"א

מאור עיניים | בכל חג השבועות צריך לקבל השגה פנימית מחדשת של התורה ולהיות כמדבר ולא לשכח התורה שלומד

אמרי פנים | בשבועות צריך להיות שפל רוח

פרי צדיק | הזמן לפעל שיעקר היצר מהלב ותחזק בו התורה

היכל הברכה | הפעל שם טוב ותלמידיו זכו לשמע הקולות והברקים ואמירת 'אנכי ה' אלקיך' מפי השם יתברך

אוהב ישראל | בכל עת למוד יש לזכר מעמד הר סיני

דרוש טוב | חבת ישראל שנתן להם כלי חמדה

מאור ישמש | הלומד תורה בהתלהבות זוכה לבחינת מתן תורה ותפלתו נשמעת ומשפיע שפע טוב לעולם

דברי בינה | נתינת התורה היתה באופן שקדשתה תחול רק על מי שגופו קדוש ומוכן לקבלתה

מאור עיניים | איך לא ירא מפני מלך גדול ונורא העומד עליו בשעה שלומד הגמרא

ערבי נחל | מי ששקלו רחב בתורה הוא סימן שיש לו נשמה גבוהה

אמרי אמת | אין שעור לשמחה על התורה

שיחות מוהר"ן | מעלתו העצומה של שיר האקדמות

אבקת רוכלים | רמז לשמירת העיניים

מגן אברהם | בכל יום מהשנה אפשר להרגיש קדשת המועדים וקבלת התורה

תורת הרא"ם | תקון שמות בני ישראל על ידי מנינם בשמותיהם

משפיל דורש | הטעם לספירה הנוספת של עם ישראל

תורת יפה | תפלת חכמי הדור על בני הדור

אשל אברהם | שבחם של הנשיאים שהזכיר הקב"ה את שמם

באר שמואל | יוצאי צבא של שבט שמעון נתמעטו מחמת המגפה במעשה זמרי

חדושי מהרי"ל דיסקין | בני שבט שמעון למעלה היו מרבים רק מבני עשרים שנה ולמעלה

ויאמר שאול | הכנעת היצר הרע על ידי למוד התורה בקומו ובשכבו

לקוטי רצב"א | בני לוי נמנו רק על ידי משה לפי שהיה המנון על פי נס

לויית חן | לפי שלא היה אהרן במנון בני לוי מכן חידש ולמעלה לפיכך הקדם גרשון קדם לקהת

צלח רכב | החלוק בין שני הגורלות

שכחת לקט | פריחת האותיות על הדגלים בדרך נס

צמח דוד | אותיות הכתובות על הדגלים

עמודיה שבועה | שביבת האותיות בשבת הנה סימן על פניסתה

מעשי צדיקים

ספיר ויהלום | הארה חסידית מן הפרשה

זוהר הקדוש | עם פרוש הכתר והכבוד

אוצר פניני החסידות

נעם אלימלך | על האדם להיות נכנע וספק ובכל זאת בשמחה

יכהו פאר | ענה ושמחה הם הכנה לקבלת תורה, ועמלק מתנגד להם

נעם מגדים | המדבר שיתנה בטלה בבית הנקטת נתק מהקנשה חס ושלום

לקוטי תורה | שתי בחינות רצון, א', בחינות 'רצון תחתון' המתלבש בכלי הנפש

תפארת שלמה | על ידי קיום המצוה כתקנה זוכה לעבור נשמת צדיק

אמרי נעם | הטעם שצריך לנסע לצדיק הדור על אף שאפשר לשבת בבית וללמוד ספרי מוסר

פתחי חותם | רמז נאה על השכמות בית הנקטת וקביעות המקום

מהר"א מבבלזא | יש להשיגים על הטף מקטנותם שיהיו ראויים להקרא שומרי משמרת הקדש

באר המים | עם ישראל התפללו להארת הלב בתורה בשלשת ימי הגבלה

קדשת לוי | אם אדם זוכה שומע בכל חג השבועות 'אנכי ה' אלקיך'

בינת ישראל | ההתדבקות בגדולי ישראל היא הכנה לקבל התורה

בית אהרן | יש להכין עצמו בשבת זו לקבלת התורה

תורת אמת | שבת זו היא המקור למתן תורה

דרוש טוב | מעלת יום שבו נתנה תורה והנה כל העולם תלוי ועומד בו

שפת אמת | תביב מכל הימים טובים

בוצינא דנהורא | יש לפחד מחג השבועות יותר מראש השנה

מאור עינים | מתעורר לכל אדם כח קבלת התורה ושקל לעבודת הבורא

בית אהרן | כל אחד מקבל מהחג תועלת לפי ערכו

תולדות יצחק | מתאספים הנשמות ובאות על תקונם

עקדת יצחק | הזמן לתקון היסוד

שם משמואל | בכל שבועות מקבל האדם חיות חדשה

אהבת שלום | מסגל להעתייר בו על פרנסה

עולת החדש | להתפלל על בנים צדיקים

בית אהרן | יש לשמח בסגלת הימים בלי חשבונות

חיים וחסד | בליל שבועות ישנה בהירות עצומה

זר זהב | לקבוע בלב האהבה ויראה

שפת אמת | בכח הלמוד בליל שבועות מקבלים התורה בחשק ובצמאון

שפתי צדיק | נעורים בליל שבועות הנו שמרב תשוקה ויראה לא יוכל לישון

פרי צדיק | אינו הפונה באמירת התקון לאמירה גרידא אלא לקבוע את אור התורה בלב

דמשק אליעזר | גדל העת רצון מהטבילה בקדושתא דצפרא עד אמירת קתר

דמשק אליעזר | לזהר מאד בכרפת אהבה רבה

שער יששכר | להאריך בכרפת אהבה רבה

בס"ד

קו 'מחברים'

שע"י ממלכת התורה עוז והדר

02-803-9999

לשאלות הלכתיות בבית ההוראה הקש 8

נושאים בפרשת במדבר

רמזי הכנה לחג השבועות

נעם אלימלך

רבי אלימלך מליז'נסק זיע"א

על האדם להיות נכנע ושלל וככל זאת בשמחה

או יאמר וידבר ה' אל משה במדבר סיני כו'. נראה דהתורה מלמדת לאדם שיסתנהג עצמו. פי להיות שהתורה נתנה בסיני למען ילמד אדם להיות תמיד מנע גדול ונבזה בעיניו, בדרך שעשה השם יתברך ברוך הוא שמאס בהרים הגבוהים ובחר בהר סיני הנמוך מכלם - וזהו במדבר סיני.

רק לזה צריך האדם שלא תעצב מחמת גדל הכנעה פל בעצבות, וזה הוא מניעה גדולה מעבודת הבורא יתברך, לכן הזהירה תורה עליו שיראה להיות תמיד בשמחה, פי אין השכינה שורה מתוך עצבות.

הרמז בלשון הפסוק

וזהו באהל מועד - פרוש שייכנס עצמו לאהל של מועד, הוא לשון שמחה, פי מועד היא לשון יום טוב.

באחד לחדש השני - פרוש ואם יאמר האדם ואיך אוכל לשמח פינן שהרבתי לפשע, ולזה אמרה תורה אף על פי כן יראה לעשות תשובה בשמחה ויתחזק

עצמו לאמר הרי אני כאלו נולדתי היום הזה ולא אשוב עוד לכסלה, וזה נקרא חדוש שנתחדש בכריה חדשה.

וזהו באחד לחדש השני - פי האדם הזה הוא נתחדש ב' פעמים, האחד ביום שנולד, והשני ביום שעושה התשובה ונתכפר לו.

בשנה השנית לצאתם מארץ מצרים גם כן על דרך הזה, פי השם יתברך ברוך הוא הוציאנו ממצרים - הם הקלפות גדולות מ"ט שערי טמאה, ותמיד כשאדם עושה תשובה על חטאיו הוא יוצא מהקלפה אל הקדשה ונקרא גם כן יציאת מצרים.

וזה נקרא בשנה השנית, פי העולם נקרא שנה כנזכר בספר יצירה, לומר שגם בשנה השנית פרוש בעולם עכשו גם כן יש יציאת מצרים שנית, והינו בשעה שעושה אדם תשובה פנ"ל, והבן:

יכה פאר

רבי חנוך העניף מנדין זיע"א

עונה ושמחה הם הכנה לקבלת תורה, ועמלק מתנגד להם

איתא בנעם אלימלך מהרב הקדוש רבי אלימלך זצ"ל זיע"ע, במדבר סיני באהל מועד וכו', דאדם צריך להיות ענו ועם כל זאת להיות תמיד בשמחה כמו

במועד הינו יום טוב, דעקר אלו השני דברים דעמלק מתנגד לבני ישראל ורוצה להביאם בגאות או בעצבות וכו', וזה דאיתא באור פני משה מהרב הקדוש רבי משה מפשעווארסק זצ"ל זיע"ע באהל מועד - דאדם יזכר את יום מועד לכל חי וכו' ולהיות נכנע וכו'.

עונה ושמחה ההכרחיות מבין המדות שהתורה נקנית בהם

וזה דיש מ"ח דברים שהתורה נקנית בהם, ומורי חמי זצ"ל זיע"ע (פעל השפת אמת) אמר, דזה מ"ח דברים שהתורה נקנית בהם ימי ספירה בכל יום לקנות מדה אחרת שנהיה מוכנים להתורה הקדושה, ויש הרבה מדות שצריכים לראות קדם קבלת התורה, אולם המדות הראשונות הנה ענוה ושמחה אשר על זה מניח עמלק ימח שמו ביותר.

הטעם שיומא קמא לא אמר ולא מירי

וזה דאיתא (שבת פו:) יומא קמא לא אמר להו ולא מירי משום חולשא דאורחא, דאיתא בעמלק 'אשר קרף בדרך' (דברים כה יח) ואיתא לוי'חלש יהושע את עמלק וכו' (שמות יז א), ולזה היו צריכים ראשית מקדם להחליש את עמלק אשר קרף בדרך וכו' ואמר קף נוכל לבוא לקבלת התורה הקדושה, אמן כן יהי רצון:

פרשת במדבר

וידבר ה' אל משה במדבר סיני באהל מועד באחד לחדש השני בשנה השנית לצאתם מארץ מצרים לאמר (א א)

נעם מגדים

רבי אליעזר הלוי מטארנינגאד זיע"א

המדבר שיחה בטלה בבית הכנסת נתק מהקדשה חס ושלום

ידוע מדברי חז"ל והפוסקים, אסור שיחה בטלה שיחת חלין בבית הכנסת, ועין בדברי הרב ז"ל כמגן אברהם (אורח חיים קנא סק"א) מה שגורם הדבר חס ושלום, ומטו משמיה דקדוש ישראל האר"י ז"ל שלא דבר אפלו דברי תורה וקדשה בבית הכנסת שלא ימשך לידי דבר חל (שם סק"ב). וזה רבות בשנים שפרשנו על דרך זה מאמר הפתוב (תהלים קיט יא) 'בלבי

צפנתי אמרתך' כו'. שידבר על ענין האמור מכבוד בית הכנסת וכדברי האר"י, ודעת לנבון נקל וידוע מהזהר (תרומה קלא:) דמאן דמשתעי בבי פנישתא לית ליה חולקא באלקא דישראל וכו'.

הרמז בלשון הפסוק

וזה יאמר הפתוב 'במדבר סיני' - במי שמדבר דברים שנואים דבטילה ודחלין, 'באהל מועד' - הוא בית הכנסת שהוא אהל ויעוד השכינה מקדש מעט, כאמרם ז"ל (מגילה כט) מעון אתה היית לנו (תהלים ז), אלו פתי כנסיות ובתי מדרשות, אזי 'באחד' - תחת אשר היה לו חלק 'באחד' ביחודו של עולם, פי חלק ה' עמו, אזי ורה הלאה, ישלף מזה ולית ליה חולקא ביה, ויפל הנופל וכו'.

וגם יתכן לפרש תבת 'באחד', שאפלו תחת אחד השיחים מהשיחה בטלה, אזי נתק מהקדשה לחדש השני. וכאשר פרשנו בדרך רמז בכתוב זה (בראשית כא טו) 'ותשלף את הילד' על השכינה הקדושה, ו'הילד' הוא האיש מישראל, על דרך הבן יקר כו' אם ילד שעשעים (ירמיה לא יט), 'תחת אחד השיחים' - מהשיחות בטלות בבית הכנסת, אזי תשליכהו מרוממות קדשתה, פי אלו דברים שאין להם שעור, לזה פל איש הזוכר הדבר הזה, פל יפקד מחלקו פתיים, ובקדש ישמר פיו ולשונו, אז טוב לו, אמן נצח סלה ועד, נראה לי בדרך רמז מיסור:

זה להיות להם בית ועד, והאיך הוא הבית ועד.

אך לרמוז בזה, על פי הידוע אם האדם עושה מצוה בשלמות זוכה לבחינת עבור נשמה מאיזו צדיק מדורות שלפניו שעשה גם כן המצוה כזו, פירוע מבעל המחבר מדרש שמואל שהיה בו עבור נשמת רבי פנחס בן יאיר על ידי מצות גמילות חסדים. וזהו הבית ועד לחקמים, להיות בחינת עבור מהחכמים שלפניו.

באור דברי רב יוסף לא תתנו עונה דאיכא אנא

וזה שאמר רב יוסף לא תתנו עונה דאיכא אנא (סוטה ט:), לכאורה איך יצא מגדר העונה להתפאר בזה. אך יש לומר שרמוז בזה, כי על ידי בחינת העונה זכה להתעבר בו נשמת משה רבנו עליו השלום שהיה מסייעו בזה, וזהו שאמר דאיכא אנא, שיש בי בחינת משה.

באור דברי רב יוסף 'אי לאו האי יומא כמה יוסף איכא בשוקא'

וזהו שאמר אי לאו האי יומא פמה יוסף איכא בשוקא (פסחים ט:). אך אנכי זכיתי לבחינת עבור נשמה ממשה רבנו עליו השלום, שזכה לקבלת התורה על ידי בחינת עונה. ולכן נקרא רב יוסף 'סיני' (הוריות יד.) וכיוצא בזה, ועל ידי ההקנעה יכול לזכות לנשמה קדושה מעולם העליון. וזה עקר הכנה למתן תורה, לכן רב יוסף היה מרגיש בעצמו כי כחו של משה היה מסייעו לזה.

לפני קבלת התורה צריך להרבה במדות משה ואהרן

ובזה יש לפרש הפסוקים הנ"ל, כאשר הפרשה הזאת אנו קוראים אותה תמיד קדם שבועות, פי היא הכנה לקבלת התורה. וזהו שנאמר ואתכם יהיו פרוש כחם של משה ואהרן יהיה תמיד עמכם לסייע לכל הכא לטהר, כאשר הוא בבחינת הכנעה מתעורר בו כחו של משה רבנו עליו השלום, ואם הוא רודף שלום מעורר כחו של אהרן הכהן.

איש איש למטה איש ראש לבית אבתיו הוא, פרוש פי הנשמות מצדיקי הדור שלפניו הם בחינת האבות. כל זכר לגלגלתם, זכר הוא בחינת משפיע. לגלגלתם, הוא בחינת עבור נשמה. תפקודו אתם אתם ואהרן, לשון פקדון, שיהיה נשמר בהם בפקדון לסייע לכל אחד ואחד מבני ישראל.

כפרשה זו מתנוצץ בחינת מתן תורה ויורדים נשמות מעולם העליון לסייע לקבלת התורה

לכן מפרשה זו קדם מתן תורה מתנוצץ בחינת מתן תורה, ויורדים נשמות

נשמיים | באור 'המאור שבה מחזירו למוטב'

כי הרשעים מלאים תרטות מבחינת יחידה, והמחבר בחינת מקיף הנה להתפשט בכחות הנפש המתלבשים בגוף, הוא מתן תורה בשבועות - שעל כל דבור פרחה נשמתו, שהדבור המשיך מעצמותו ותכונותיו אנכי מי שאנכי, וכן כלל התורה, הוא וחקמתו אחד, וטעמי תורה לא נתגלו, דאנת הוא חפים ולא בחכמה ידיעה כו'. **ומכל** מקום שכל אדם תפיסא בה בחיצוניותו, פי נתלבשה בדברים נשמיים, זרעים מועד כו'. וכאשר האדם מדבק בה שכלו ומחשבתו, הרי המאור שבה, שהוא הוא עצמותו ומהותו ותכונותיו המלבש בה, מחזירו למוטב. פרוש פי 'טוב' הוא זיו ואור הגנוז לצדיקים שנהנין כו', ומוטב הוא מקור הטוב הגבוה למעלה בפרשו.

באור ג' בחינות גרשון קהת ומררי

אך הנה ובחנת המשכן כו' שהוא ספת דוד הנופלת כו' רגליה ירדות כו' - יקימו אתו הלויים ג' בחינת גרשון קהת ומררי.

בחינת גרשון לאפפיא לסטרא אחרא ולבער הרע כו' ותשליך במצלות ים כו', מררי להתמרמר על ירידה זו ועל ידי כן אתהפכא חשוכא לנהורא. בחינת קהת ולו קהת עמים (בראשית מט ט) ולילה פיוס יאיר פחשכה כאורה זדונות נעשה פזכיות. וזהו עבודת הלויים להקימה מנפילתה.

ועבודת הפהנים יבא אהרן ובניו כו' (ד ט), פי האומר אין לי אלא תורה כו' (יבמות ט:), אלא כמו שנאמר 'אחזתיו ולא ארפנו עד שהבאתיו כו' (שה"ש ג ט), 'אחזתיו' דיקא, אלא דלית מחשבה תפיסא ביה ואי אפשר להתגלות ולהתפשט בכחות הנפש עד שהבאתיו כו' וד"ל:

ואתכם יהיו איש איש למטה איש ראש לבית אבתיו הוא (במדבר א ד)

תפארת שלמה

רבי שלמה מרדומסק זיע"א

על ידי קיום המצוה בתקנה זוכה לעבור נשמת צדיק

או יאמר ואתכם יהיו וגו' ראש לבית אבתיו הוא (א ד). יבאר על פי מה שאמרו בפרקי אבות (פ"א מ"ד) יהי ביתך בית ועד לחכמים, לכאורה אין להבין מה שהמשנה מררז לכל אדם שיהיה ביתו בית ועד לחכמים, וגם החכמים המה נזהרים על

שאו את ראש כל עדת בני ישראל וגו' לגלגלתם וגו' ובחנת המשכן יקימו אתו הלויים (א ב-א)

לקוטי תורה

רבי שניאור זלמן מליאדי זיע"א שתי בחינות רצון, א' בחינות רצון תחתון המתלבש בכלי הנפש

הנה אית רצון ואית רצון כו'. רצון הנולד מן הדעת וההשפלה לפי העמקת שכלו - שתופס ומשיג על דרך משל איכות ההטבה שיהיה לו מן הדבר, ככה תתגדל התשוקה כו'. והנה לית מחשבה תפיסא ביה, אלא בהתפשטות גדלתו מהנה מאין ליש ומחיה עליונים כו'.

ודבר זה כאשר נתפס בשכלו, ובהעמקת הדבר, נולד מזה התשוקה בלב בחיצוניותו, פי הלב יכול להיות כלי לקבל אור זה המתפשט בשכלו, פי המוח שליט על הלב. ואהבה זו בא מלמעלה בבחינת השתלשלות רבות בהתפשטות גדלתו, ושם אתה מוצא ענותנותו כו'.

והנה בתשוקת אהבה זו יש בה בחינת קטנות ונגלות, לפי גדלות וקטנות השכל, פי הקטן אוהב כו'. ולכן נקרא רצון תחתון שהוא המתפשט מכחות הנפש שכל ומדות.

כ' בחינת רצון עליון שאינו יכול להתלבש בכלי הנפש

אבל אית רצון לעילא בשרש הנשמה במקור חצבה בכל העולמות אצילות בריאה יצירה עשייה, ובהארתה למטה בבחינת יחידה שבנפש הפרטי בבטול מערך השגתו והשפלתו - מפני עצם רוממותו ותכונות דלית מחשבה תפיסא ביה ובטול כל הנבראים לגבי עצמותו ומהותו ותכונותיו כולא קמיה כלא ממש חשיבי, ועל ידי זה תתעורר הנפש לצאת מנרתיקה זה הגוף.

והנה לזה אין חיצוניות הלב כלי להיות האהבה ויראה מרגשת בו, פי גבהו ממנו. אלא תבטל הנפש מכחותיה ויהי כלא היה. וזהו 'ובכל מאדך' (דברים ו ט). והוא מאיר בהשואה גמורה לכל נפש מישראל, אלא שהמונע הוא שאין התלבשותה בגוף אלא עומדת בבחינת מקיף.

הרמז להנ"ל בלשון הפסוקים

וזהו שאו את ראש - שהוא הרצון התחתון הנולד מהתפשטות החיות בנבראים - לגבי רצון העליון שהוא לגלגלת, בחינת שרש הנפש ובחינת יחידה הנולד מהתבוננות בטול ערך הנבראים לגבי עצמותו ומהותו.

ענין מתן תורה והתלבשות התורה בדברים

רבותינו זכרונם לברכה (ספר חרדים ריש פרק 10), בית הכנסת פרדס לצדיקים.

לא ישנה מקומו

ואיש על דגלו, לרמוז שיהיה קובע מקום לתפלתו, והמקום שישב בו היום בו ישב למחר כל ימיו ולא ישנה מקומו. לפיכך אמר ואיש על דגלו, דהינו מקומו, שיהיה מקומו מדגל, הינו מסמן, שלא ישנהו.

כשנמצאים עשרה בבית הכנסת אין הקדוש ברוך הוא כועס

והלויים יחנו סביב למשכן העדת. הלויים הם עשרה ראשונים שהשכינה מתחברת עמם, יחנו סביב למשכן העדת, דהינו יהיו זהירים שיהיו מקבצים בעשרה בבית הכנסת שהיא משכן העדת, וכזה ולא יהיה קצף על [עדת] בני ישראל, משום דכשהקדוש ברוך הוא בא לבית הכנסת ואינו מוצא עשרה כועס, עכשו שמוצא עשרה לא יהיה קצף, דהינו אינו כועס. ולפיכך ושמו בני ישראל את משמרת משכן העדות, דהינו שיהיו עשרה מזמנים בבית הכנסת. והנה את משמרת ראשי תבות, א'פן ת'פלה, מ'שכים ש'יהיה מ'עשרה ראשונים ת'חלה.

פקד את בני לוי לבית אבתם למשפחתם כל זכר מכן חדש ומעלה תפקדם (ג טו)

מהר"א מבעלזא

רבי אהרן מבעלזא זיע"א

יש להשיג על הטף מקטנות שיהיו ראויים להקרא שומרי משמרת הקדש

פקד את בני לוי וגו' מכן חדש ומעלה תפקדם (ג טו). פירש רש"י משיצא מקלל נפלים הוא נמנה לקרות שומר משמרת הקדש.

אמר הגאון הצדיק מפאפא וצ"ל, שמרן זי"ע היה חוזר הרבה על דברי רש"י האלו בתוספת הטעמה, שצריכים להשיג על הטף מגיל הרך ביותר שיהיו ראויים להקרא שומרי משמרת הקדש, ולא להשאיר זאת לימים הבאים פשיגדלו בשנים:

המחשבות ורצונות שירדו מטה מטה, ראשי אלפי ישראל הם, הכח הזה נמסר לראשי הדור. ועל פן נקרא ראש הדור, שעושה עמם טובה במחשבות שבראש.

וזהו שפרש רש"י ז"ל 'הנקראים לכל דבר חשיבות', לשון (שמות לה לה) 'חשבי מחשבת', הינו שנקראים ונאספים יחד בכדי לתקן המחשבות של העדה:

וחנו בני ישראל איש על מחנהו ואיש על דגלו לצאתם, והלויים יחנו סביב למשכן העדת ולא יהיה קצף על עדת בני ישראל ושמו הלויים את משמרת משכן העדות (א נב-ג)

פתוחי חותם

רבי יעקב אביחצירא זיע"א

רמוז נאה על השכמת בית הכנסת וקביעות המקום

אפשר דבא לרמוז דצריך אדם להיות זהיר בהשקמת בית הכנסת, כמו שאמר שלמה המלך עליו השלום (משלי ח לה) 'אשרי אדם שמע לי לשקד על דלתתי יום יום'. וצריך אדם לקבוע מקום לתפלתו, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (ברכות 10), כל הקובע מקום לתפלתו אלהי אברהם בעזרו, שנאמר (בראשית יט טז) 'וישכם אברהם בבקר אל המקום אשר עמד שם'.

והנה אמרו רבותינו זכרונם לברכה (שם), דכשהקדוש ברוך הוא בא לבית הכנסת ואינו מוצא שם עשרה, מיד כועס, לפיכך צריך האדם להיות זהיר שיהיה מעשרה ראשונים, פי עקר התפלה הם עשרה ראשונים.

עקר המצאות האדם בבית הכנסת

וזהו שאמר וחנו בני ישראל איש על מחנהו, היא בית התפלה, שהיא מתנה שכינה. והנה 'מתנה' במלוי כנה: מ"ם ח"ת נו"ן ה"י, המלוי גימטריא 'תפלה' עם הפולל, וכאלו אמר 'מתנה תפלה', ודהינו, יעשו בני ישראל עקר התנה והשריה שלהם בבית הכנסת, שלא יהיה להם שום נחת רוח והטבת רצון וזלת בישיבת בית הכנסת, וכמו שאמרו

מעולם העליון לסייע לכל בני ישראל לקבלת התורה כמו שהיה אז.

וזהו שנאמר להלן (פסוק יז) 'האנשים אשר נקבו בשמות', לשון נוקבא, בחינת מקבל, לעורר הנשמות העליונים, כמו שנאמר ואתכם יהיו, שיהיו בבחינת גלגול ועבור נשמה כנ"ל.

לכן צוה הקדוש ברוך הוא למשה ואהרן למנות את בני ישראל, כי מי ערב לבו לגשת לדעת מספר בני ישראל, אשר כל איש יכול להיות בו בחינת עבור מפקה צדיקים. וכנה היה כחם של משה ואהרן שהפירו בסם בפניהם, לכן תפקדו אתם אתה ואהרן:

אלה קרואי העדה נשיאי מטות אבותם ראשי אלפי ישראל הם (טו א)

אמרי נעם

רבי מאיר מדז'יקוב זיע"א

הטעם שצריך לנסע לצדיק הדור על אף שאפשר לשבת בבית וללמד ספרי מוסר

בפסוק אלה קרואי העדה נשיאי מטות אבותם ראשי אלפי ישראל הם. ופרש רש"י ז"ל הנקראים לכל דבר חשיבות שבעדה. ונראה ברוך רמוז, נגד המתנגדים ומתקשים על ענין הנסיעה לצדיק הדור, לדעת מה זה ועל מה זה, הלא יוכל לישב בביתו וללמד ספרי מוסר ומהם? למד לעצמו דרכי עבודה.

אמנם התרוץ לזה הוא, כי באמת מתוך הספרים יוכל ללמד הנהגות ישרות ומדות טובות, אולם העקר הוא להיות הכל במחשבה טהורה וקדושה, והמחשבה הוא דבר שאינו כיד האדם, כי משוטטת אנה ואנה בלתי רצון האדם, ומבלבל התפלה והעבודה. על פן לזה צריך סיוע מהצדיק, אשר בקדשתו יופיע עליו נהרה שיוכל לבוא לטהרת המחשבה.

הרמוז בלשון הפסוק

וזהו אלה קרואי העדה, הינו שנאספים יחד עדה קדושה, הוא בכדי נשיאי מטות אבותם, לשון רצון, להגביה ולהנשא

חג השבועות

הכנה לחג

בארת המים

רבי צבי הירש מרימנוב זיע"א

עם ישראל התפללו להארת הלב בתורה בשלשת ימי הגבלה

ויאמר וגו' היו נכנים לשלשת ימים וגו'. אמר הרב הקדוש: ומה היו עושים

באותן הימים, הנה באלו הימים היו מתפללין להשי"ת 'והאר עינינו בתורתך ודבק לבנו במצותיך':

קדשת לוי

רבי לוי יצחק מברדיטשוב זיע"א

אם אדם זוכה שומע בכל חג השבועות 'אנכי ה' אלהיך'

והנה אם אדם זוכה שומע בכל חג השבועות את הקול שמכריזין 'אנכי ה' אלהיך'. נמצא איך צריך האדם להכין את עצמו בהכנות רבות, שיוכה לשמע דבור הקב"ה, שכמה אלפים רכבות מלאכים ושרפי קדש אוהזים חיל ורעה ורתת וזיע מאמתו ית,

שם משימואל

רבי שמואל מסוכטשוב זיע"א

בכל שבועות מקבל האדם חיות חדשה

והנה זה נשאר לעולם שבכל חג השבועות נותנים לכל איש מישראל חיות חדשה

(תרי"א):

אהבת שלום

רבי מנחם מנדל מקוסוב זיע"א

מסגל להעתיק בו על פרנסה

יש שלושה עתים מזמנים לבקש על פרנסת ישראל, א' בפסח יען כי בו העולם נדון על התבואה, ב' בעצרת כי אז נדון על פרות האילן וכו':

עולת החדש

רבי חיים יעקב דומיניץ זיע"א

להתפלל על בנים צדיקים

בחג השבועות יש להתפלל על בנים צדיקים:

בית אהרן

רבי אהרן מסרלין זיע"א

יש לשמח בסגלת הימים בלי חשבונות

דבר הרבה שלא לכנס בחשבונות, וצריכים לשמח בסגלת הימים ובקבלת התורה, ולקח חיות מכל דבר, הן בתפלה והן באמירת אקדמות:

ליל שבועות

חיים וחסד

רבי חיים חייקא מאמדונא זיע"א

בליל שבועות ישנה בהירות עצומה

בשבועות נתוסף כל כך בהירות עד שאין נפר שום לילה, וזהו שאין ישנים בליל שבועות:

זר זהב

רבי זאב וואלף מסטריקוב זיע"א

לקבע בלב האהבה ויראה

המקבלים אומרים כי בלילה הזו טוב לעסק בעמקי חכמה וכו'. נוכל לומר כי עמקי החכמה היא אהבה ויראה להשי"ת, כי הוא מסתר בעמק הלב וכו', לכן טוב בלילה הזו לקבע בלב כל אחד ואחד אהבתו ויראתו, והיא עמקי חכמה:

היום טוב שבועות הוא החביב מכל הימים טובים (תרי"ז תרי"ח תרי"ט):

בוצינא דנהורא

רבי ברוך ממעז'יבוז זיע"א

יש לפחד מהג השבועות יותר מראש השנה

היה אומר שהוא מתירא משבועות יותר מר"ה, כי בר"ה העקר מהמשפט והדין על הגשמיות, אבל שבועות אמרו רז"ל וצצרת על פרות האילן, ופרש בזוה"ק על נשמות ישראל:

סגלת החג

מאור עינים

רבי מנחם נחום מטש'רנוביל זיע"א

מתעורר לכל אדם כח קבלת התורה ושכל לעבודת הבורא

בשבועות מקבל כל האדם את התורה, דהינו שבאיזה שכל ילך לעבד את השם באותה שנה (פרשת מקץ דרוש לחנוכה):

בית אהרן

רבי אהרן מסרלין זיע"א

כל אחד מקבל מהחג תועלת לפי ערכו

צדיקים לשמח מאד בקבלת התורה, כי כל אחד ואחד מקבל לפי ערכו. וצריך להאמין שבראי עתה ישוב מאולתו ויזכר ויהיה כד, ובלבד שיקבל עליו בלב שלום:

תולדות יצחק

רבי יצחק מנש'ביו זיע"א

מתאספים הנשמות ובאות על תקונם

בכל שנה נתעורר אותו אור שהיה במעמד הר סיני, ויש תקון לכל הנשמות ובאים למקומם כל הדברים שנתפזרו, וזהו 'עצרת' לשון אספה למקומם:

עקדת יצחק

רבי יצחק מנחם מאלכסנדר זיע"א

הזמן לתקון היסוד

בחג הקדוש חג השבועות, זמן התקון למדת היסוד:

ומכל שכן אנחנו בני אדם. ולא סגי בשלשה ימים לבד ואפלו אם יכין את עצמו כל השנה לא סגי:

בית ישראל

רבי ישראל מגרודז'יסק זיע"א

ההתנדקות בגדולי ישראל היא הכנה לקבל התורה

בכל דור נרוד ההתנדקות בגדולי ישראל היא הכנה לקבל התורה:

שבת קדם שבועות

בית אהרן

רבי אהרן מסרלין זיע"א

יש להכין עצמו בשבת זו לקבלת התורה

בשבת זה צריך כל אחד לראות להכין עצמו לקבלת התורה וכו', מהשבת צריך להמשיך הארה להחג, ויראה כל אחד להכין עצמו בקדשה ובשמחה לקבלת התורה:

תורת אמת

רבי יהודה לייב אייג'ר מלובלין זיע"א

שבת זו היא המקור למתן תורה

השבת הזו שקדם שבועות הוא המקור למתן תורה:

מעלת החג

דרש טוב

רבי יעקב אביח'צירא זיע"א

מעלת יום שבו נתנה תורה ונהיה כל העולם תלוי ועומד בו

מודעת זאת ככל הארץ מעלת יום מתן תורה, גדול מיום שבו העולם נברא, דהכל היה תלוי ועומד בהררים התלויים בשערה, אם יקבלו ישראל את התורה מוטב ואם לאו תהו נכהו תחזור כדמעקרא. ובני ישראל הופיע בהם רוח הקדש מאהבת ה' הנורא, והקדימו עשיה לשמיעה בשפה ברורה, ובזה זכו ונתעטרו בכתר ועטרה. אשרי העם שככה לו, ליהודים היתה אורה (דרוש א למתן תורה):

שפת אמת

רבי יהודה אריה לייב מגור זיע"א

חביב מכל הימים טובים

ומפרסם שזכו לשמע הקלת והברקים וקול שופר חזק באמירות אנכי עם כל הרזין סתימין עלאין, וכן רש"י ז"ל היה לו זה המדרגה כפי הנראה מדבריו ופרושו, וכן כל יוצאי חלציו:

אוהב ישראל

רבי אברהם יהושע העט"ל מאפסא זיע"א ככל עת למוד יש לזכר מעמד הר סיני כשאדם פותח איזה ספר ללמוד צריך אז לזכר מעמד הר סיני וכאלו הוא קבל את התורה מפי הגבורה, ואז בא על ידי זה לידי אימה ויראה כמו שנתנה התורה ברתת ובזיעה (פרשת כי תצא):

תורה

דרש טוב

רבי יעקב אביחציקא זיע"א חבת ישראל שנתן להם כלי חמדה חביבין ישראל שנתן להם כלי חמדה, חבה יתרה נודעת שנתן להם כלי חמדה, שנתן להם שעשועים של מלכו של עולם בת מלך כבודה, בה נבראת העולם ועליה נתיסדה, היא שרשה היא זינה היא הדרה היא הודה, אשרי אדם יחזיק בה לומדה ומלמדה, עץ חיים היא למחזיקים בה לשמה, עומדים על התורה ועל העבודה (דרוש ג למתן תורה):

מאור ושמח

רבי קלונימוס סלמן עפ"שטיין זיע"א הלומד תורה בהתלהבות זוכה לבחינת מתן תורה והפלתו נשמעת ומשפיע שפע טוב לעולם איתא בספרים קדושים, וגם שמעתי ממצעשיות מקדושי העליונים, כי כשאישי ישראלי הוא לומד התורה בהתלהבות ודבקות גדול, אזי מתלהט אש סביבותיו ואז רואה הכל כאז במתן תורה שנתת לישראל כל השבעה רקיעים (פרשת ואתחנן ד"ה ושמתם):

כדי לזכות לפשטות התורה יש לשבר התאוות, ולזכות לרמזי התורה נדרש התפשטות הנשמיות לבוא לתכלית התורה הקדושה, אפלו לפשטות התורה צריכים לשבר תאוות הנשמיות, וכל שכן לרמזי התורה שצריכים להתפשטות הנשמיות ולהיות כל חשקו בתורה (רמזי שבועות ד"ה ויאמר):

שער ישטכר

רבי חיים אלעזר ממנונקאטש זיע"א להאריך בכרכת אהבה רבה נוהגים הצדיקים והחסידים להאריך בכרכת אהבה רבה כיומא דשבועות חג הקדוש הזה:

מאור עינים

רבי מנחם נחום מטשורנאביל זיע"א ככל חג השבועות צריך לקבל השגה פנימית מחדשת של התורה ולהיות כמדבר ולא לשכח התורה שלומד ואת זה צריך לקבל בכל שבועות להשיג החיות והפנימיות של התורה וכו', וכך זה צריך לקבל בכל שבועות שיהיה כמדבר ולא ישכח התורה שלומד (פרשת יתרו):

אמרי פנחס

רבי פנחס מקארין זיע"א בשבועות צריך להיות שפל רוח בשבועות צריך להיות שפל רוח ועל ידי זה יכול לקבל התורה:

פרי צדיק

רבי צדוק הפהן מלובלין זיע"א הזמן לפעל שיעקר היצר מהלב ותחקק בו התורה

ככל שנה כשמגיע החג השבועות אז הזמן לפעל שיעקר היצר הרע מלב כסיל וכו', וכן הזמן מתן תורה בכל שנה שיעקר היצר הרע ותקע תלמוד תורה בלב כל אחד לפי מדרגתו:

יש למסר כל התאוות לקב"ה בשבועות צריך למסור כל תאוותי להשם יתברך, שזהו ענין הקדמת נעשה לנשמע (דברי סופרים):

מעמד הר סיני

היכל הברכה

רבי יצחק יהודה יחיאל מקאמארא זיע"א הכעל שם טוב ותלמידיו זכו לשמע הקולות והברקים ואמירת 'אנכי ה' אלוקי' מפי השם יתברך שמקדש עצמו יזכה לשמע קול ה' שקים לעולם, כמו שזכה מרן הקדוש האר"י בעל שם טוב עם התלמידים, כידוע

שפת אמת

רבי יהודה לייב מגור זיע"א בכח הלמוד כליל שבועות מקבלים התורה בחשק ובצמאון הלמוד כליל שבועות להראות חביבות התורה וכו', ועל ידי עסק התורה כליל שבועות נתרבה הצמאון אל התורה (תר"ם):

שפתי צדיק

רבי פנחס מפליץ זיע"א נעורים כליל שבועות הינו שמרוב תשוקה ויראה לא יוכל לישון נוהגים להיות נעורים כל הלילה, הינו שהאדם צריך לעזר את הנקדה הפנימית שלו להתלהב ולהשתוקק להתורה, ומגדל הפחד והתשוקה לא יוכל לישון:

פרי צדיק

רבי צדוק הפהן מלובלין זיע"א אין הכוונה באמירת התקון לאמירה גרידא אלא לקבע את אור התורה בלב ומטעם זה נתקן לומר הסדר תקון ליל שבועות, ואין המכוון האמירה בלבד, רק צריך שיקבע האור תורה בלב וכו' (חג השבועות אות ב):

דמשק אליעזר

רבי אליעזר צבי מקומארנא זיע"א גדל העת רצון מהטבילה בקרדווא דצפרא עד אמירת כתר ולא יפסיק בשום דבר הנשמע בעולם מעת הטבילה של קרדווא דשחרא בסוד עד סוף כל התפלה של שחרית ומוסף, כי אז הוא עת רצון גדול להתפלל ולדבק באמונה ובטחון גדול כיוצר בראשית (הקדמת זוהר ת.):

עבודת היום

דמשק אליעזר

רבי אליעזר צבי מקומארנא זיע"א לזוהר מאד בכרכת אהבה רבה ולזוהר מאד באמירת אהבה רבה קדם קריאת שמע שיהיה בכונה גדולה ובדבקות הבורא כ"ה אין שעור שיהיה קשה להוציא כל תבה ותבה מחמת אהבת הבורא באמונה שלמה בהתפשטות הנשמיות מכל וכל (הקדמת זוהר ת.):

פרשת במדבר

כך את שבת מעלת גדלת השבת הקדוש הזה של אקדמות שאומרים בשבועות (אות רנו) :

אנקת רובלים

רבי אברהם מסלונים זיע"א

רמז לשמירת העינים

למחזי באנפא עין פות גירי קשתא. אם נודמנה לעיניו איזו ראיה אסורה, צריך מיד לנטות עיניו מזה במהירות כמו מהירות החץ:

המשכת המועד

מגן אברהם

רבי אברהם מטריסק זיע"א

בכל יום מהשנה אפשר להרגיש קדשת המועדים וקבלת התורה

ונמצא שיכול האדם להרגיש בכל יום יום קדשת כל המועדים וכו'. עקר קבלת התורה צריך להיות באופן זה שיקבל האדם האור הרוחני שבתורה הקדושה, ושיטעם וירגיש הערכות נעימות ידירות של התורה הקדושה וכו' בכל ימות השנה, ושיבוא בכל פעם להשיג אורות חדשים בהתורה הקדושה:

היא גשמה גבוהה ונוטה בטבעו לטוב (פרשת בראשית):

אמרי אמת

רבי אברהם מרדכי מגור זיע"א

אין שעור לשמחה על התורה

ואין שעור להשמחה שצריכה להיות לכל אחד על שקבלנו התורה וזכינו להקרא בני ישראל וכו' (תרט"ז):

לכל נפש יש חלק מיוחד בתורה שקבל בהר סיני ומתעורר בכל שבועות ובמשך ימי השנה

כמו שכל הנביאים קבלו מהר סיני, כן כל נפש, שיש לכל אחד חלק מיוחד וכן חלק שמיוחד מהר סיני, וזה מתעורר בכל שבועות, ובפרט אחר כך כל ימי השנה (מכתבי תורה):

אקדמות

שיחות מזהר"ן

רבי נחמן מברסלב זיע"א

מעלתו העצומה של שיר האקדמות

ישראל מחמת שהם משקעים ורגילים כל כך בטוב, על כן אין מרגישים כל

דברי בינה

רבי יצחק יעקב מביאלא זיע"א

נתינת התורה היתה באפן שקדשה תחול רק על מי שנופו קדוש ומוכן לקבלתה

נתינת התורה לישראל היתה באפן הזה – שלא תחול קדשת וערכות מתיקות התורה רק על מי שיש לו כח קדשת הגוף והוא כלי מוכן בטורה אמתית, אז יוכל להרגיש מתיקות נעם התורה:

מאור עינים

רבי מנחם נחום מטש'רנוביל זיע"א

איה לא יירא מפני מלך גדול ונורא העומד עליו בשעה שלומד הנמרא

ואיה לא ירא מפני מלך גדול ונורא העומד עליו בשעה שלומד הנמרא וכו', שהשם יתברך מתגלה אצלו יותר בשעה שלומד (פרשת יתרו ד"ה וידבר אלהים):

ערבי נחל

רבי דוד שלמה אב"ד סורוקא זיע"א

מי ששכלו רחב בתורה הוא סימן שיש לו גשמה גבוהה

ידוע שהשכל הוא הנשמה, ולכן סימן מבהק הוא, אדם ששכלו רחב בתורה,

אוצרות גאוני הדורות

לדקדק, מדוע השתמש הכתוב בלשון "שאו את ראש כל עדת בני ישראל למשפחתם לבית אבתם במספר שמות (א ב)

ונראה לכאור, שהנה עתה עם ישראל פונה מהר סיני ונוסע לארץ ישראל, ועליהם לכבש אותה במלחמה.

ודרך ראשי הצבא, שבעת קבלת צווי מאת המלך להתכונן למלחמה, מונים ומסדרים את חייליהם, ועוברים לפני המלך כדי להראות שהם בעלי כח, ושהם מוכנים להרג ולהרג. אמנם חילי אמות העולם עושים זאת בהשפלת ראש כעבדים, מה שאין כן עם ישראל, שכל מעשיהם נעשים כדי לעשות את רצון ה' ולקדש את שמו בעולם, עושים זאת בהרמת ראשם.

וזהו שאמר הכתוב "שאו את ראש כל עדת בני ישראל", כלומר, תעשו כמו שעושים אנשי הצבא, ותמנו את כל הראוי לצאת לצבא, הם האנשים שמגיל עשרים עד גיל ששים, ותהיו מוכנים ומזמנים לצאת למלחמה ולכבש את ארץ ישראל. אך לכם אין זה מאה על עבדות והשפלה, אלא עבדכם היא נשיאת ראש.

(באדיבות 'מכון חכמי ספרד' נתיבות)

הוא להשרות שכינתו בתוכם, והצרכו לתקן מה שפגמו בעגל ונפגם נשמתם ושמים, לכך צוה הקב"ה למנות על ידי משה ואהרן בשמותם כדי ששכל ידם יתקן שמם שהזכר על פי משה נביא השם ואהרן הכהן השם, כמו שכתב הרמב"ן (א מה) שזכות הוא להם שמשו ואהרן ימנו אותם, ולכך לא נמנו בשקלים, ולכך לויים שלא חטאו בעגל לא הזכר 'במספר שמותם', וכבורים שחטאו בעגל הזהיר שנית 'מספר שמותם'.

משביל דורש

רבי יחיא קרח זצ"ל

הטעם לספירה הנוספת של עם ישראל

יש להבין, מה הטעם לספירה זו, והלא כבר נמאם באותה שנה באשר התנדבו למשפן, ואם כפי שכתב רש"י (בפסוק א) 'מתוך חבתן לפניו מונה אותם כל שעה', אם כן הנה ראוי למנות את כלם, ולא רק מן עשרים עד בן ששים, וכי מי שאינו בגיל זה אינו חביב לפני ה'. עוד יש

שאו את ראש כל עדת בני ישראל למשפחתם לבית אבתם במספר שמות (א ב)

תורת הרא"ם

רבי אלכסנדר סנדר מרגליות זצ"ל

תקון שמות בני ישראל על ידי מנינם בשמותיהם

יש לדקדק דקדוק עצום מה שלא ראיתי שום מפרש לדקדק אותו, מה שלא נזכר בשום מקום לשון 'במספר שמות', ובפרשת כי תשא ופנתס לא הזכר 'במספר שמות', וגם בפרשה במדבר הזכר כל שבט 'במספר שמות' ואחר כך בשבט לוי לא הזכיר, ואחר כך גבי בכורות הזכיר 'במספר שמות'. ועוד הקשו לאיזה צדף היה המנין. ועוד הקשו אמאי לא היה המנין במחצית השקל.

ונראה לעניות דעתי, היות ידוע כי שם האדם מורה על נשמתו, כמבאר באריכות בספרי המקבילים ובגנז הקדש, והאור החיים פרש 'שם האיש המפה את המדינת' (במדבר כה יד) דהינו שבעונו הפה נשמתו והכה שמו.

והנה בהקמת המשפן רצה הקדוש ברוך

וקבלת על מלכות שמים בקריאת שמע, מתקרבם לה החיצונים בר מנן פנודע מרז"ל. וגם כתב בזהר וברז"ל שפשחזרת הנשמה לגוף בליה, צריך האדם לקום להתעסק בתורה, שיעשה עליו לשכינה ולנשמתו שהחזיר לו ה'. וגם בבקר לא יקדים שום דבר, עד שישבח לה' בברכות ובקשות ותפלות, ובזה תהיה נפשו מאירה תמיד, ולא ישלט בה יצר הרע.

וזה שאמר ובנסע המשכן, שהוא בעת השכיבה שרוצה נשמתו לעלות למעלה ולהתפרד מגופו, יורידו אתו הלויים רצה לומר על ידי התורה שמתלווה עם הנשמה, וכן ובחנת המשכן שהוא בחזרת הנשמה למשכן ה', שהוא הגוף, יקימו אתו הלויים על ידי התורה והמצוות, ועל ידי זה והור שהיא יצר הרע הקרב לגוף זה הצדיק, יומת רצה לומר יפגע מן הגוף.

ועל ידי זה וחנו, שימצאו נחת רוח, וישרו על הגוף והנשמה וכתותיה. וזהו בני ישראל איש על מחנהו, שהוא הגוף, כיון שמוצאים בו נחת רוח [וכו']. וזהו ואיש על דגלו רצה לומר בשביל ש'איש עליו דגלו' שהיא השכינה שנקראת דגל ישראל, כמו שנגאמר (תהלים כו) 'ובשם אלהינו נרגל', לצבאותם רצה לומר לצבאותם לסבת צבאותם, שהם התולדות שנגבאים ממעשה התורה והמצוות.

פקד את בני לוי לבית אבתם למשפחתם כל זכר מכן חדש ומעלה תפקדם. ופקד אתם משה על פי ה' כאשר צוה (ג טו-טז)

לקוטי רצב"א

רבי צבי הירש פהנא זצ"ל

בני לוי נמנו רק על ידי משה לפי שהיה המגזן על פי נס

וצריך להבין למה כל ישראל צוה השם יתברך שימנה אותם משה וגם אהרן וגם הנשיאים, ושכט לוי צוה שימנה אותם רק משה לבדו.

והענין, פי זה ידוע שהלויים לא נמנו כלל על ידי אדם רק על ידי השם יתברך, פי היתכן שיפנסו לכל אהל ואהל ולראות בעריסה ולמנות כמה ילדים יש בכל אהל, וכן אמרו חז"ל תכף כשבא משה לפתח האהל של הלוי, יצא בת קול ואמר למשה בזה האהל יש כף וכף ילדים, וכיון שמוננים הנה רק על פי השם יתברך, לכן מי הנה ראוי והגון שהשם יתברך ידבר אתו לומר לו כמה נפשות יש בכל

לכני שמעון תולדתם למשפחתם לבית אבתם פקדו במספר שמות לגלגלתם (א כב)

באר שמואל

רבי שמואל רוזנברג זצ"ל

יוצאי צבא של שכט שמעון נתמעטו מחמת המגפה במעשה זמרי

הנה תבת 'פקדיו' כתוב רק בשכט שמעון, וצריך להבין טעם הדבר. והנראה לפי ששאר שכטים כמו שנמנו פן היו, כלם יוצאי צבא בישראל, אבל שכט שמעון לא זכה לכהן שהרי מתו כ"ד אלף במעשה זמרי, לפיכך כתיב 'פקדיו' והינו מה שנמנו ליוצאי צבא היו מספרם כף, אבל היוצאי צבא עצמם לא היו כל כף, דנתחסרו אחר פן.

חזושי מהרי"ל דיסקין

רבי משה יהושע יהודה ליב דיסקין זצ"ל

בני שכט שמעון למעלה היו מרבים רק מבני עשרים שנה ולמעלה

עין בפרוש בעה"ט דהקשה מפני מה כתוב אצל שמעון 'פקדיו' מה דלא כתיב גבי כלם, דבכולהו כתיב 'פקדיהם', עין שם. ואמר על פי פשוט דכף פרושו, דהכתוב בא לומר הגם דמצינו דאצל שכט שמעון הנה המספר כמעט יותר מכל שכט (מלבד יהודה ודן), והנה אמינא לומר שבאמת הם מרבים מהם, על זה בא הכתוב לומר דלא כן הוא, רק פקדיו במספר שמות וכו' מן עשרים ומעלה היו כף, הינו שאצל שכט שמעון הנה עתה המספר המרבה מן עשרים ומעלה, אבל באמת יוכל היות שהשאר שכטים הם המרבים, רק שלא הנה כל כף מהם מן עשרים ומעלה, רק למטה מעשרים או למעלה מששים, ויהיה פרושו 'פקדיו' הינו המנויים היו במספר כף יותר מכל השכטים.

ובנסע המשכן יורידו אתו הלויים ובחנת המשכן יקימו אתו הלויים והור הקרב יומת. וחנו בני ישראל איש על מחנהו ואיש על דגלו לצבאתם (א נא-נב)

ויאמר שאול

רבי שאול נחמיאס זצ"ל

הכנעת היצר הרע על ידי למוד התורה בקומו ובשכבו

רמז על עת השכיבה, שעולה הנשמה למעלה, ואם לא תעלה באור התורה

ואלה שמות האנשים אשר יעמדו אתכם (א ה)

תורת יפה

רבי יחיאל פריד זצ"ל

תפלת חכמי הדור על בני הדור

וצריך באור מהו הלשון 'אשר יעמדו' הנה ליה למימר 'אשר אתכם', ונראה לעניות דעתי ב"ה, דאיתא בברכות (ו) כל הקובע מקום לתפלתו אלקי אברהם בעזרו, שנגאמר (בראשית יט כז) 'אל המקום אשר עמד שם', ואין עמידה אלא תפלה שנגאמר (תהלים קו ל) 'ויעמד פינתס ויפלל', עין שם.

והנשיאים הנה התכמים וצדיקי הדור הנה מתפללים על כל העם, כדאיתא בגמרא בבא בתרא (קטז.) ויבשלחן צרוף (יו"ד ס"י שלה ס"י) מי שיש לו חולה בתוך ביתו ילף אצל חכם העיר ויבקש רחמים, ופרש בנמוקי יוסף חכם ותופס לשיבה, וכן איתא במסכת תענית (כג:) על גשמים ילף אצל חכם העיר ויבקש רחמים, וזה שאמר הכתוב ואלה שמות הנשיאים שהם חשובים, אשר יעמדו אתכם שיתפללו עבורכם, ונכון.

ויקח משה ואהרן את הנשיאים האלה אשר נקבו בשמות (א יז)

אשל אברהם

רבי אברהם יצחק אויסשפיץ זצ"ל

שבתם של הנשיאים שהזכיר הקב"ה את שמם

לקמן בפרשת בהעלתך אצל לקיחת הלויים כתיב (ו ה) 'ויקח משה, פרש רש"י לקחם בדברים על שזכו וכו', וכאן לא פרש כלום. ויש לפרש על פי מה שאמרו בסנהדרין (תצ.), אמר ליה מאי אמר לך, אמר ליה שלום עליך בר לואי, אמר ליה אבטיחך לך ולאבויך לעלמא דאתא. פרש רש"י דאי לאו צדיקים גמורים אתם לא הנה יהיב שלמא, ולא הנה מדפיר שמה דאביך.

הרי שנה זכות גדול, אם השי"ת מזכיר שם של איש הוא זכות גדול לו. וזה שאמר הכתוב ויקח משה את הנשיאים, ובמה לקח אותם, אשר נקבו בשמות, [זה] עצמו אשר נקבו בשמות מאת ה' זה זכות גדול להם, ובאלו הדברים עצמם לקחם.

אהל רק משה רבנו ע"ה, שנאמר בו (במדבר יב ח) 'פה אל פה אדבר בו'.

וזה שאמר פקד את בני לוי, אתה לבדך פקד את בני לוי, כי כל זכר מבן חדש ומעלה תפקדם. וזה שנאמר אחר כך ופקד אתם משה רק משה לבדו, על פי ה' שמנינם היה רק על פי ה', לכן נמנו רק על ידי משה, כי אתו דבר ה' והגיד לו כמה נפשות יש בכל אהל [כלי חמדה].

לויית חן

רבי אריה יהודה לייב ב"ר שמואל גרשון זצ"ל לפי שלא היה אהרן במנין בני לוי מבן חדש ולמעלה לפיכך הקדם גרשון קדם לקהת

הא דכאן גבי מנין מבן חדש הקדים מספר בני גרשון הבכור קדם לבני קהת, ובסוף הפרשה (ו ד) גבי מספר מבן שלשים שנה הקדים קהת לגרשון. יש לומר לפי דאיתא במדבר רבה נשא (ו ט), יצא את ראש בני גרשון גם הם והלא גרשון הבכור ולמה הקדים הפתוב מנין קהת ואחר כך מנה לגרשון, לפי שהיה קהת מטועני ארון שהוא קדש, ויצא ממנו אהרן שהוא קדש קדשים. הרי הא דהקדים קהת גבי מספר מבן שלשים, הוא משום כבוד אהרן.

והנה כאן גבי מספר מבן חדש לא היה אהרן בתוך המנין, כמו שפרש רש"י על פסוק (ג ט) 'אשר פקד משה ואהרן', נקוד על אהרן לומר שלא היה אהרן במנין הלויים של כ"ב אלה שהוא מנין של מבן חדש, והוא גמרא בבכורות (ז).

ונראה הטעם פשוט הא דאהרן לא היה במנין מבן חדש, לפי דמנין זה היה כדי לפדות בהם בכורי ישראל שנפסלו מן העבודה על ידי חטא עגל, וגם באהרן התאנף ה' בחטא ההוא (דברים ט ט), לכן היה די שיפקיע את עצמו ולא שיפדה את אחרים.

ולכך כאן במנין מבן חדש שלא נמנה אהרן בתוך מנין בני קהת, הקדים הפתוב הבכור לבכורתו גרשון קודם לקהת, אבל במנין מבן שלשים שנה לעבודה, שנקנס גם אהרן במנין הקהתי לעבודה, לכן משום כבודו הקדים מנין קהת לגרשון.

מאת כבוד בני ישראל לקח את הכסף חמשה וששים ושלוש מאות ואלף בשקל הקדש (ג)

צלה רנב

רבי יצחק מגילד זצ"ל

החלוק בין שני הגורלות

רש"י כתב, 'הביא שנים ועשרים אלף פתקין, וכתב עליהן, בן לוי. ומאתים ושבעים ושלושה פתקין כתב עליהן, חמשה שקלים. בללן ונתנן בקלפי, אמר להם, בואו וטלו פתקיכם לפי הגורל'.

יש להבין, מדוע הצרף משה לעשות שני סוגי פתקים ולכתב בשניהם, והלא יכול היה לעשות כפי שעשה בגורל כדי לדעת מי הם שבעים הזקנים, שכתב על שבעים פתקים 'זקן', ושני פתקים הותרו ריקים, ואלו שעלה בידיהם הפתקים הריקים, ידעו שאינם מכלל השבעים (במדבר יא, כו, וברש"י שם). גם כאן, יכול היה לכתב על עשרים ושנים אלף פתקים 'בן לוי', ולהותר את השאר ריקים, ובכור שיעלה בידו פתק זה ידע שאינו נפדה על ידי הלויים ועליו להביא חמשה שקלים. או שיכתב על מאתים ושבעים ושלושה פתקים 'חמשה שקלים', ומי שיעלה בידו פתק ריק ידע שהוא פדוי על ידי הלויים ואינו צריך להביא חמשה שקלים.

ויש לישב, שאין המקרים דומים זה לזה. לגבי שבעים הזקנים, צריך היה לדעת מי הם השבעים, ובשנים הנותרים לא היה שום צורך, ולכן היה אפשר להותר את שני הפתקים ריקים. אולם, כאן יש צורך בפדיונם של כל הבכורות, אם על ידי הלויים או על ידי השקלים, ולכן היה צורך לפרט לכל אחד את צורת פדיונו, ופתק ריק אינו כלום. (באדיבות 'מכון חכמי ספרד' נתיבות)

נפלאות אותיות הדגלים

שנחת לקט

רבי ישראל ב"ר בנימין מבלוז' זצ"ל

פריחת האותיות על הדגלים בדרך נס

בארבעה דגלים היו בכל דגל ג' אותיות מן האבות תקוקים בתוך אמה אמה של ענן, דהיינו, בדגל מתנה יהודה אותיות אי"י, בדגל מתנה ראובן אותיות בצ"ע, בדגל מתנה אפרים אותיות רח"ק, בדגל מתנה דן אותיות מק"ב, וכל האותיות מזיו השכינה.

ונשאר ה' מאברהם, הוסיף הקדוש ברוך הוא ' משמו, העמיד הקדוש

ברוך הוא עמוד הענן שהדגלים מסבבין אותו וקבועין בו אותן ב' אותיות י"ה, והיה מאיר ביום כשמש ובלילה כירח, ובהם ידעו ישראל בין יום ובין לילה.

ואותן ב' אותיות היו פורחים הנה והנה, נעים ונודים כל ימי השבוע, לפעמים על דגל זה ולפעמים על דגל זה, ובמקום שהיו עומדים כשקדש היום, שם היו נחים ולא היו זזים ממקומם עד רגע מוצאי שבת, אז היו חוזרין לפרח כמנהגן.

וכשהיה הקדוש ברוך הוא רוצה לנסע המחנות, היה הענן ששם י"ה חקוק עליו נוסע על הארון, והיו ד' עננים שבהם קבוע אי"י בצ"ע רח"ק מק"ב נוסעים אחריו, והיו רוחות העולם מקשרות מר וילבונה.

צמח דוד

רבי יוסף דוד מטאלוניקי זצ"ל

אותיות הכתובות על הדגלים

איש על דגלו כאתת לבית אבתם יחנו בני ישראל מנגד סביב לאהל מועד יחנו (ב ט). פרש רש"י כל דגל יהיה לו מפה צבועה תלויה בו, צבעו של זה לא כצבעו של זה. הנה בזה מתרץ מלה 'באתת', אבל מלות 'לבית אבתם' אינו מתרץ.

ולפרוש אחר שהביא רש"י, באות שמסר להם יעקב אביהם כשנשאווהו ממצרים, ניקח גם מה שכתוב 'לבית אבתם', והא והא איתיה, שעשו מפה צבועה, כל מפה על ג' שבטים כפי מה שחלקם יעקב, דהיינו יהודה יששכר זבולון חלק אחד, וכן השאר. וגם מה שכתב הרמב"ן שהיה בדגל ראובן צורת אדם ודודאים, וביהודה צורת אריה, הינו גם כן עם מפה צבועה.

אבל עדין מה שכתוב 'לבית אבתם' לשון רבים, אם הוא משום יעקב היה לו לומר לבית אביהם לשון יחיד, אבל במה שכתב בשנחת לקט (ערך משה סי' לה) ניקח, שכתב זה לשונו: בכל דגל היו ג' אותיות מן האבות תקוקים בתוך אמה של ענן, בדגל יהודה אותיות ראשונות שהן אי"י בענן הראשון שלו שהוא הענן מזרחי, בדגל ראובן אותיות שניות שהן בצ"ע בענן דרומי, בדגל אפרים אותיות שלישיות שהן רח"ק בענן מערבי, בדגל דן אותיות רביעיות שהן מק"ב בענן צפוני. אם כן לכן אמר לבית אבתם לשון רבים, שהם אברהם יצחק ויעקב.

ומנין היו אלו האותיות, ואומר הכתוב לבית אבתם, רוצה לומר האותיות החונים בשם אבותם, שהשם נקרא בית כנזכר, ומכל שם ושם שבאבותם היה אות אחת על כל דגל, באופן שבד' דגלים היו שלשה על כל דגל ודגל.

ואם תאמר ומה נעשה באות ה' של אברהם שהיא נשפיר לבד, ותרץ הכתוב יחנו בני ישראל, רוצה לומר היא נשפירה לסימן שידעו על ידה אימתי יחנו ישראל בשבת ומנוחה, שכל ימי השבוע היתה פורחת וכשקדש היום נחה, וידעו ישראל שיש להם גם כן לנחת. (עמוד החמישי)

שכינת האותיות בשבת קדש

ואמר עוד שם, נשאר ה' מאברהם, הוסיף הב"ה יו"ד משמו, העמיד הב"ה עמוד הענן שהדגלים מסבכים אותו וקבועין בו אותיות, והיו פורחים הנה והנה, נעים ונדים פעמים על זה, ובמקום שהיו עומדים לשקדש היום שם היו נחים ולא היו זזים ממקומם עד רגע מוצאי שבת.

ונראה שלזה כתיב יחנו בני ישראל מנגד סביב לאהל מועד יחנו, דקשה למה חזר לומר יחנו, אלא רצה לומר שיחנו ישראל בשבת בקל וחמר מאותיות י"ה שחונים ואין זזין ממקומן אף על גב דלא שרף בהו יגיעה, כמו שפכת בילקוט על פסוק וינח ביום השביעי, יענין שם.

עמודיה שבעה

רבי בצלאל ב"ר שלמה מקוברין זצ"ל

שכינת האותיות בשבת היה סימן על כניסתה

איש על הגלו כאתת לבית אבתם יחנו בני ישראל מנגד סביב לאהל מועד יחנו. ודע שכל תבת שבועולם אפלו שם הוא נקרא 'בית', וכל אות שבו בפני עצמו נקרא 'אבן', כי על ידו נבנה אותו התבה שנקרא בית, כמו שאמר בספר יצירה. וזה שאמר הכתוב איש על הגלו כאתת לבית אבתם, 'באתת' דיקא לשון אות, רצה לומר כל אחד ואחד היו על הגלו אותיות.

מעשי צדיקים

את האדם, אלא האדם מכבד את מקומו'. (ממעיינות הנצח)

ואלה תולדות אהרן ומשה (א ג)

ברש"י, ואינו מזכיר אלא בני אהרן ונקראו תולדות משה לפי שלמדו תורה, מלמד שכל המלמד את בן חברו תורה מעלה עליו הכתוב כאלו ילדו.

באור החיים הקדוש ובכלי יקר מתרצים באופן אחר, לפי שנקאמר (דברים ט ב) 'ובאהרן התאנף ה' מאד להשמידו ואתפלל גם בעד אהרן, ואין השמדה אלא כלוי בנים כמו שפרש רש"י שם שהועילה תפלת משה לחצאי, להשאיר שנים מבניו, נמצא שאותן שני בנים שהציל משה בתפלתו דומה כאלו ילדו, ונעשו תולדותיו.

הוסיף הרה"ק האמרי אמת זיע"א שאין לומר שדבריהם כנגד גמרא מפרשת, אלא שתי התרוצים כרוכים זה בזה, אחר שנחשבו הבנים כאלו ילדו משה, הועילה תפלתו עליהם להצילם, אולם מפני הגזרה שנגזרה על אהרן לא הועילה לגמרי, ונסתלקו שני הבנים הגדולים.

אמנם עדיו צריכים לענין בדברי הגמרא, כי להלן בפרשת בהעלתך אמר משה רבנו על העם הבוכה למשפחותיו, (להלן יא יב) 'האנכי הריתי את כל העם הזה אם אנכי ילדתיהו, ולשון זה תמה, הרי לפי קביעת הגמרא בודאי אפשר לומר עליו 'אנכי ילדתיהו, אחר שלמד את כל עם ישראל תורה, ושפיר נחשבים

מלבד ב'דגל מחנה יהודה, השלישי היה זבולון, אבל אחרי יששכר נאמר 'מטה זבולון ונשיא לבני זבולון, מלת 'מטה' כתובה בלא ו' החבור, ומדוע, מפני שיששכר היה עוסק בתורה וזבולון סוחר, ואין להם חבור ביניהם. (גידיל תורה)

ויעשו בני ישראל ככל אשר צוה ה' בן חנו לדגליהם (ב ד)

בבית הכנסת של רבה של לוצק רבי זלמן סודוצקין זצ"ל, התעורר וכוח קשה עם אחד המתפללים, שהיה סבור שמגיע לו מקום מכבד יותר מאשר המקום אותו הקצו עבורו גבאי בית הכנסת.

אמר לו רבי זלמן, בתורה הקדושה נאמר על הדגלים ויעשו בני ישראל ככל אשר צוה ה' בן חנו לדגליהם, לכאורה מה הרבותא בדבר, הרי חז"ל מספרים שהתאוו ישראל לדגלים ואמות העולם קנאו בהם בשל כף, ומה הפלא שהם עשו כאשר צוה ה' אחר שקבלו את אשר רצו ונתאוו.

אלא יש לומר שלא די שנחה דעתם בדגלים, אלא אפלו לא היו ביניהם דין ודברים מי ילך בראש ומי בסוף מי במזרח ומי במערב, הם עשו כפי שהורו להם. כך גם צריך לדאג בבתי כנסיות ומדרשות, לקבל ברצון כל אחד את המקום שאליו הוא גשלו כמו שקבלו ישראל במדבר לדגליהם מפי משה, והרי כבר אמרו (תענית כא:) 'לא המקום מכבד

מטה זבולון ונשיא לבני זבולון אליאב בן חלן (ז)

לאחר סכסוף ממשך בעניני ממונות שפרץ בין שני סוחרים שתפים בוילנא, הסכימו שני הצדדים על בוררות של זה בורר לו אחד וזה בורר לו אחד, אחד מהם בחר לבורר סוחר ממלח, והשני רצה לברר את האון מוילנא זצ"ל לבורר מטעמו.

כשבאו אל הגר"א, הוא מאן לקבל את הבוררות, כמו שכתב המהר"י וייל (מונא בדברי הסמ"ע ח"מ סי' ג' סק"ג) "שפסקי בעלי בתים ופסקי לומדים הם שני הפכים", לכן אין כדאי שישבו יחד בעניני משפטים.

הפציר הסוחר בגאון, וטען, "הלא דעת מהר"י וייל היא דעת יחיד ואין לה מקור בראשונים, מדוע הרב חושש לה".

אמר לו הגר"א, "אם אין ראיה לדבר, זכר לדבר אנו מוצאים בפרשת הדגלים, מסביב לכל דגל היו מתרפזים שלושה שבטים, צא ודק ותמצא כי אצל כל שבט שלישי של אותו דגל כתוב 'ומטה' עם ו' החבור.

בדגל מחנה ראובן, אשר השלישי לגספחיו היה גד ונאמר 'ומטה גד ונשיא לבני גד', כך גם ב'דגל מחנה אפרים', השלישי היה בנימין וכתוב 'ומטה בנימן ונשיא לבני בנימן', וכן ב'דגל מחנה דן' השלישי נפתלי ונאמר 'ומטה נפתלי ונשיא לבני נפתלי'.

לו כלם כבנים.

שמעתי מבחור מפליטי המלחמה הנוראה שנסאר יתום גלמוד, וזכה להתקרב מאד אל הרה"ק **הבית ישראל** זיע"א, שפעם שאלו הרבי שאלה זו, משלא השיב, באר הרבי שבודאי נחשבו בני ישראל כבניו של משה משום שלמדו תורה, אך לשון הכתוב בטענתו של משה הוא 'האנכי הרייתי וגו' אם אנכי לדתיהו'. **כלומר**, הטענה הייתה כי הרי לא ילדתי לדה טבעית, ממילא איני מכרח להשאיר אביהם כאב גשמי שאינו יכול להשתמש ממציאות אבותו, אם אינם חפצים לקבל מרותי עליהם ואינם שומעים בקולי, מדוע עלי לסבל אותם.

ספר לי הבחור שאחר שסיים הרבי את דבריו שאל ברמיזה, "האם הבנת את דברי, והתפנו להורות לו בכך שאם רצונו לזכות בקרבה ושיהיה לו הרבי כאב, עליו לבטל עצמו לפניו ואז יזכה לקבל השפעה כהגון.

וראה במלבי"ם כאן שפרש כעין זה, שכונת משה רבנו בטענתו הייתה שאכן נחשבים ישראל כילדיו ומצד זה חובתי למדם דעת ושכל וחקמה, אבל וכי אנכי הרייתי אותם שאהיה כאב ואם המחויבים לכלכלם גם בלחם ובשר, הרי זה אינו מטל עלי כלל. (מסחת שמן)

בימי ילדותו, התפרסם רבי מאיר מרגליות זצ"ל בעל מאיר נתיבים ואב בית הדין באוסטרחה כעלוי, בהיותו ילד בן חמש שנים כבר החל ללמד גמרא, והמלמד פתח לו במשנה בבבא מציעא (ג). 'אבדת אביו ואבדת רבו, אבדת רבו קודמת, משום שאביו הביאו לחיי עולם הזה, ואלו רבו הביאו לחיי עולם הבא', והוא יותר חשוב.

אותו שבוע חלה פרשת במדבר, ובערב שבת שגן עמו המלמד את כל פרשת השבוע עם פרוש רש"י, ביום שבת קדש אחר התפלה הזמין הרב דמתא לביתו את כל חשובי העיר יאזלוויץ, כדי לשמח עמם בשמחת "התחלת הגמרא" של בגו הקטן.

כמנהג אותם ימים העמידו את הילד העלוי על השלחן, והוא התחיל להרצות בעל פה את דברי המשנה הנזכרת בה פתח השבוע את המוד הגמרא, מתוך הטעמה והסברה מיחדת, לפתע השתתק הילד ושקע בהרהורים.

כאשר שאלו אביו במה הוא מהרהר, החזיר הילד בתמימות, לשחזרתי עכשו על דברי המשנה התקשה לי בדברי רש"י בפרשת השבוע. על הפסוק 'ואלה תולדת אהרן ומשה' כותב רש"י, "ואינו מזכיר אלא בני אהרן, ונקראו תולדות משה לפי שלמדו תורה, שכל המלמד את בן חברו מעלה עליו הכתוב כאלו ילדו".

הלא לפי המשנה שחזרתי עליה עכשו נראה כי יפה כח המלמד מכח האב, האב מביא את בנו רק לחיי עולם הזה ואלו המלמד מביאו לחיי עולם הבא, ומדוע כותב רש"י כי המלמד את בן חברו תורה מעלה עליו הכתוב כאלו ילדו, בשעה שמעלת המלמד גדולה הרבה יותר ממעלת האב.

הנאספים התפלאו והשתוממו על חריפות שכלו של הילד, ואז פנה אליו אביו הרב, חבט בחבה על שכם הילד, ואמר, "מאיר'ל יפה שאלת בני, עתה תנסה בעצמך למצא תשובה לתמיהתך זאת".

הילד הרהר שעה קלה והנה קרנו פניו, עיניו הבריקו והוא ענה בלי צל של מבוכה, אני חושב כי פונת רש"י היא אחרת מכפי שלמדני רבי, לדעתי כך הפונה, "המלמד את בן חברו תורה מעלה עליו הכתוב", מי שמלמד את בן חברו תורה, הכתוב מעלה ומרומם אותו הרבה יותר על "כאלו ילדו" הוא בעצמו, כי המלמד עומד למעלה מן האב.

לימים כשספר הדברים לפני רבו הרה"ק רבי ישראל בעל שם טוב זיע"א, שאלו הרבי האם הוא זוכר מה ארע לאחר מכן, והוא ענה, "אמי נכנסה בביתה לחדר, וחספה אותי מעל השלחן".

לאחר מכן אבי שאלה על זאת והשיבה, "איש אחד הלבוש פעלץ, מעיל מקבד, עמד מאחורי החלון ולטש עיניו על הילד, וחששתי מעינא בישא חלילה", ענהו הבעל שם טוב, "אני הוא אותו האיש". (מול יעקב)

חג השבועות

באיזה זכות אכנס לקדשת היום

ספר רבה של טבריה רבי אשר זאב ורנר זצ"ל. לפני הרה"ק רבי מנחם מנדל מויטבסק זיע"א הגיע עני המחזר על הפתחים, ובקש מהרבי שיכתב עבורו מכתב המלצה לנדיב עם, אך הרבי טרב

לעשות כבקשתו.

גם אחר שהפציר העני עוד ועוד, לא נענה הרבי לתחנוניו מטעמים הכמוסים עמדו. בערב חג השבועות אמר הרבי למשמשו שיקרא כעת לאותו עני שבקש המלצה, והוא יכין לו את המכתב המבקש.

משראה שהשמש מתפלא על הדבר הסביר רבי מנחם מנדל, "התחלתי לפשפש במעשי, באיזה זכות אוכל להכנס לקדשת החג, אך לא מצאתי בי שום זכות, אמרתי, אולי אם אעשה איזה טובה לישראל, בזכות זה אוכל להכנס לקדשת היום". (חובץ אליהו)

הקולות החזקים היו בהר סיני

זמן מה קדם מעצרו, נקרא רבה של סלוצק רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל לחקירה במרכז המשטרה החשאית של הקומוניסטים, עקב בקשתו להגר מרוסיה, יחד עמו נקרא לחקירה גם הכמר של סלוצק, אך ברגע שקבל הלה את ההזמנה, אחרו השבץ ולקה בשתוק מלא מרב פחד, לעמתו רבי יחזקאל נותר רגוע ושליו.

במהלך החקירות בעת מעצרו לפני גרושו לסיביר, הסתער עליו אחד החוקרים בקולי קולות ובשאגות מבהילות, אולם רבי יחזקאל לא אבד את קור רוחו ונשאיר בשלום גמורה.

מניחת הנפש שלו הוציאה את הקצין מפליו, "כיצד יתכן שגערותי לא עושות שום רשם", שאל, הסביר לו הרב באמץ לבו שכבר הסכין לשמע קולות חזקים מאלו, על כן אינו מתפעל מצרחותיו.

השתומם החוקר ושאל, "אימתי, מי מהחוקרים צעק עליך יותר ממני", כאן באה תשובתו המפתיעה, "התפונתי לקולות ששמעו אזני בהר סיני, קול ה' בכח', הקולות ההם משתיקים בקרבי כל קול אחר. (מלך ביפוי)

הלא באת מסיני

חסיד שזכה לנסע אל הרה"ק רבי אברהם המגיד מטריסק זיע"א לחג השבועות, הרגיש בעת קריאת עשרת הדברות שהוא עומד כעת סמוך להר סיני, וזוכה לקבל את התורה הקדושה. לאחר החג כשנכנס לקבל ברכת פרדה מהרבי, נתן לו הרבי

מהם תקון נפשו וכל הצטרכותו מקטן ועד גדול.

אמת הדבר, שהשארת שני ילדים בריאים בביתך, הם חלו היום שניהם, אחד מהם היה קרוב למות ואני פעלתי בתפילתי והמשכתי לו חיים וחסד לאיתנו, ועל השני לא השגחתי והוא קעת בסכנה גדולה.

נבהל האיש מאד, במוצאי יום טוב מהר לרכב על סוס מהיר לביתו, ומצא מכוון הכל בזמן ובשעה כמו שאמר לו הרבי, בדיוק כפי ששמע בך. (זוהר חי)

בשמים מתאווים לנעם התהלים

בכל יום רביעי בשבת, נוהג היה הרה"ק רבי ישכר דב בעריש טורנהיים זיע"א מליקווע וולברוז' לגמור כל ספר תהלים בצבור, כשהוא עצמו עובר לפני התבה, בעת אמירת התהלים שהיתה מלווה בבכיות רבות, עורר לב הנוכחים לתשובה.

לעת זקנתו כשתקפתו חלשה, שנה ממנהגו והיה מחלק את אמירת התהלים לשני ימים, ביום רביעי וביום חמישי, הרבי העריף ביותר את סדר אמירת התהלים, ונכה יתרה נודעה על ידו למשתתפים בקביעות במנין.

אחד החסידים שהיה ממנינו הקבוע בעת התהלים, ורבי ישכר דב דאג עבורו תמיד והשתדל בכל עת למענו בתפלות ובסגלות, חלה לפתע וטרם שהספיקו להזכירו לפני הרבי כדי שיעזור עליו ורחמים, הסתלק לבית עולמו.

משנודע הדבר לרבי נענה ואמר, "חבל, לקחווה מאתנו בחטיפה", כשהלך ללוחו צנה על גבאי החברה קדישא שיאמר לו, "אין לך מה לפחד, בכל מקום שתלך תאמר שהיית ממניני בכל יום, וביום ד' נמנית על חבורתי בעת אמירת התהלים.

נכלות השבעה לפטירתו נגלה בחלום לבנו, וספר כי הודות לדברי הרבי זכה להגיע בשלום למנוחתו הנצחית, בדבריו הוסיף ואמר, "דע כי כשם שבקרב יום הכפורים נעשה רעש גדול והתעוררות עצומה בכל מקומות מושבותיהם של ישראל, כך בכל יום רביעי בעת אמירת התהלים של רבנו, מכריזים למעלה, 'רבי בעריש מוולברוז עומד לומר תהלים', והכל מתאווים לשמע נעימות זמירותיו". (אהל ישכר)

זיע"א, סבל הרבי מחלשה גדולה והכל ראו עליו שהוא מתסר, אך עם חלשתו ערף את שלחנו כמימים ימימה.

בדברי תורתו פתח הרבי ואמר, "רבי עקיבא אומר 'ואהבת לרעך כמוך', זה כלל גדול בתורה, מדוע דוקא על זה אמר רבי עקיבא שהוא כלל גדול בתורה, מדוע לא בנו רבותינו את המצוות ששקולים כנגד התורה כלה כמו שבת וציצית, בשם כלל גדול.

אלא חדש רבי עקיבא בכך שהגם שיש בעונותינו הרבים אהבת רעים אשר אהבתם בעסקי הבלי עולם, ומה גם חלילה בעברות, ואהבתם בוערת גם כל כך בשטותים והכלים עד שמוסרים נפשם זה בעד זה, כל יעלה על הדעת לומר שבזה מתקנים 'ואהבת לרעך כמוך'.

כי באמת אינו נחשב לאהבת רעים רק אם עוסקים בתורה ובמצוות ואיש את רעהו יעזרו, זה נקרא אהבת רעים ומתקנים בזה 'ואהבת לרעך כמוך', זאת חדש רבי עקיבא על 'ואהבת לרעך כמוך' זה כלל גדול, מתי נחשב אהבת רעים לכלל גדול, בתורה, אם עוסקים יחדיו באהבה בתורה ובמצוות. (להב אש)

לתסן ארבע מאות אורחים

ספר הרה"ק רבי יצחק אייזיק מקאמאנא זיע"א. בחג השבועות שנת תקע"א, הלך מורי דודי הרה"ק רבי יצחק אייזיק מזידיטשוב זיע"א בעל העטרת צבי להתפלל קדם הגן החמה, ותפלת לחש של שחרית עמד להתפלל בשעה הששית בבקר והארץ בה שש שעות.

בבית מדרשו עמד יהודי פשוט שהגיע להסתופף בחג בצל הרבי, הוא גמר בינתים את כל התהלים ומשראף שהרבי עודנו עומד בתפלה, הלך לאכסנייתו וישן שנה ארכה, וכשחזר מצא שהרבי עודנו עומד לפני ה'.

נהוג היה שכל האורחים אוכלים משלחו גבוה של הרבי, אך לפני בעל הבית זה לא הגיש משרתו של הרבי לאכל די ספוקו בעת הסעודה, קצף עליו האיש ואמר, "רבנו מצער אותנו באריכות התפלה, ואתה מצערנו במניעת המאכל".

תלונתו זו הגיעה עד אזניו של הרבי, הוא מזג כוס יין ושלח לו באמרו, "יוסף (כך היה שמו), אתה אומר שאני מצער אותך, היודע אתה, יש פה היום ארבע מאות אורחים, ואני צריך לתסן לכל אחד

'שלום' והסביר את מעשהו באמרו, "הלא באת מסיני". (סייה זנסים)

להחזיר את התורה בשבועות

בעיר סטרליסק היו שתי מעמדים למשרת הרבנות, וחסיד קאמאנא היו בין התומכים באחד מן הצדדים. בין העומדים בראש הצד השני, היה משכיל תקיף בדעתו, בראותו שאין יכלת בידו להעמיד את הרב שבו הוא תומך, נסע אל הרה"ק רבי יצחק אייזיק מקאמאנא זיע"א בחשבו שבשיחה עם הרבי, יצליח לשכנע אותו לצדו.

בהגיעו לקאמאנא העמיד פנים כאלו הוא אחד החסידים, ונכנס לקבל שלום מאת הרבי, בשבת בסעודת הצהרים ישב הרבי דומם שקוע במחשבתו כמה רגעים, פתאום פתח ואמר, "נפתחו השמים ושמי השמים, והכריזו שפלוני בן פלוני יתקבל לרב בעיר סטרליסק".

הבין המשכיל שהפסיד בטרם היתה לו אפלו הזדמנות לשוחח עם הרבי, והעז לפתח פיו ולומר בלעג, "היות והשמים לא נפתחו מאז שהתקבלה התורה, אפשר שכדאי היה עכשו שיפתחו בשניה להחזיר את התורה, כך נפטר בבת אחת מכל הצרות ומהרבנים והדינים".

בשמע הרבי את דבריו המחצפים, השיב, "חבל, אחרת את המועד והשמים כבר נסגרו, אולם, כלום אין אתה יודע שגם בחג השבועות מתעוררות אותן המדרגות שהיו בזמן קבלת התורה, תוכל לעלות השמימה בחג השבועות, ולהחזיר אז את התורה".

כפי שספרו החסידים מהעיר סטרליסק, התעלה המשכיל ההוא בעמדו בבית הכנסת בחג השבועות, ויצאה נשמתו באמצע קריאת האקדמות טרם קריאת התורה.

משנודע הדבר לרבי יצחק אייזיק אמר, "הדבר פשוט מאד, העולם ומלואו נבראו רק עבור התורה לפיכך מי שברצונו להחזיר את התורה, אי אפשר לו בשום אופן להתקיים בעולם הזה". (תולדות קאמאנא)

זה כלל גדול בתורה

ביום טוב שני של חג השבועות האחרון לחיי הרה"ק רבי שמואל אבא מזיכלין

פרשת במדבר

וְלֹא יָבֹאוּ לְרֵאוֹת פְּבַלְעַת אֶת הַקֹּדֶשׁ

אברך כמדרשו היה רבי קלונימוס קלמן עפשטיין, מי שלימים נתפרסם כהרה"ק בעל 'מאור ושמשי' זיע"א ובשחר נעוריו היה מכונה בשם 'רבי קלמיש'. יושב היה על התורה ועל העבודה בעיר הגדולה לאלוקים 'קראקא', כשהוא סמוך על שולחן חותנו שהיה אחד מחשובי ונגידי העיר. החותן התחייב להחזיק את האברך הצעיר, ששמו הלך לפניו כמי שעדין לגאון ולתפארת, ועשה זאת על הצד היותר טוב.

שנים חלפו ועולם כמנהגו היה נוהג. האברך רבי קלמיש היה בבית המדרש כשהוא מקבל עליו עול תורה ומעביר מעליו עול מלכות ועול דרך ארץ. לא היה עליו לדאוג לפרנסת ביתו, שכן כאמור חותנו הוא שדאג לזה, ואת כל זמנו הקדיש לתורת השם.

בעוד שרוב ככל השמועות שהעסיקו את בני העיר קראקא חלפו ועברו ליד אזנו של רבי קלמיש מבלי שידע עליהם כלל, הרי שלמרב הפלא, שמועה אחת הגיעה לאזניו וטלטלה אותו, למרות שבדרך הטבע לא הייתה אמורה להשפיע עליו כלל. באותם שנים הייתה העיר קראקא מחוז גדול של מתנגדים לתורת החסידות המסורה מפי רבינו הבעל שם טוב זיע"א, ועניינים של חסידים ורבותיהם לא תפסו מקום אצל בני העיר בכלל ואצל יושבי בית המדרש בפרט.

עם זאת, בדרך לא דרך, בהשגחה פרטית מובהקת הגיעה השמועה אל רבי קלמיש כי הנה הרה"ק הרבי רבי אלימלך מליזענסק זיע"א, בעל 'נועם אלימלך', הגיע לעיר קראקא והוא עומד להתפלל בבית המדרש של רבינו בעל 'מגלה עמוקות' זיע"א, זה בית הכנסת שהיה מכונה בפי יושבי קראקא 'אויפן בערגל', אם בשל כך שהבניין היה בנוי על גבעה נישאת ברובע קז'ימיז', ואם בשל גובהו הרב. המסורת בקראקא ידעה לספר שבית הכנסת נבנה לפני מאות בשנים על ידי רבי משה יעקלס, אחיו של הפרנס הידוע ר' אייזיק יעקלס, עבור חתנו הגדול רבי נתן נטע שפירא, אשר נודע בישראל בספרו הקדוש 'מגלה עמוקות'.

השמועה על האורח החשוב לא העלתה

ולא הורידה אצל בני העיר, שכאמור דרך ותורת החסידות הייתה זרה להם, אולם את רבי קלמיש היא זעזעה בתוך פנימיות נפשו והיו רגליו מוליכות אותו בשעת בוקר אל בית המדרש בכדי לראות את הנועם אלימלך בשעת תפילת שחרית.

מאותו רגע בו הביט רבי קלמיש בדמותו הקדושה של הנועם אלימלך, שוב לא היה מסוגל לנתק את עיניו ולבו מזיו מראהו. במשך כל זמן תפילתו הארוכה של הנועם אלימלך, שהייתה בהתלהבות ודביקות עצומה כבן המתחטא על אביו ועושה לו רצונו, היה רבי קלמיש עומד ומביט בפניו המזהירות של הרבי מבלי שהוא יכול להסיר ממנו את עיניו.

אותם שעות עילאיות היו שעות בהן התאחדו נשמותיהם של הרב והתלמיד בעבותות אהבה וקשר של קיימא. אור חדש ועילאי זרח והאיר אל תוך נשמתו הכוספת של רבי קלמיש, והוא התקשר אל רבו כחסיד אל רבו, כשאינו יכול להסיח דעתו ממנו. מני אותם שעות בבית הכנסת של המגלה עמוקות החלו עשתונותיו של רבי קלמיש להסעריו ולהלהיבו כי מוכרח הוא לנסוע לליזענסק, להסתופף בצילא דמהימנותא ולשאוב מים חיים ממעיניו הטהור.

היה ליבו של רבי קלמיש אומר לו: מה תכלית יש לך ביושבך בקראקא, בעוד שחיים של תורה וחסידות תוססים בליזענסק?! הלא בליזענסק יושב לו האי רעיא מהימנא, עיר וקדיש משמיא נחית, והוא דולה ומשקה מתורתו לכל שומעי לקחו הלומדים מעמו תורה לשמה מה היא, עבודה שבלב כיצד נעשית, יראת שמים אמיתית מה טיבה, כיצד מקדשים שביעי כראוי לו, וכן על זה הדרך בכל ענייני עבודת השם יתברך.

היתה רוח השם מפעמת בקרבו והקול נשמע באזניו של רבי קלמיש: לך לך מארצך ומבית אביך אל הארץ העליונה אליה יולין אותך הרבי. מה לך לשבת בדד בקראקא כשמן הראוי לך להיות יושב בין חסידים ואנשי מעשה בליזענסק, שם תחזינה עיניך באורה זו תורה ותדע את הדרך תלך בה ואת המעשה אשר תעשה.

היטב ידע רבי קלמיש כי חוקי המדינות עומדים לו לרוועץ. באותם הימים הייתה העיר קראקא בבחינת 'עיר מוקפת חומה', ולכל אלו שלא היה בידם רשיונות מסע מתאימים היה קושי רב לנסוע מקראקא למדינות אחרות. בפרט רבי קלמיש שעצם מגוריו בקראקא לא היו באופן חוקי לחלוטין, שכן מקום הורתו ולידתו לא היה שם. ידע רבי קלמיש כי הוא אינו יכול לעבור את מעבר הגבול באופן ליגאלי, והוא החליט להשיח את ליבו ולגלות מצפונו לבבו בפני נוות ביתו, ולבקש את עצתה הטובה.

הרהרה האשה וענתה: מה לך לדאוג כשישועתך קרובה לבוא, הלא ידעת גם ידעת כי אבי הוא מטובי העיר ומגדולי עסקניה, מהלכים רבים יש לו בחלונות הגבוהים ואצל רבי השלטון. זאת אשר תעשה: גש נא אל אבי ואמור לו כי חשקה נפשך לנסוע לליזענסק ובוודאי הוא יפעל עבורך את רשיון המסע על הצד היותר טוב.

לא העלה רבי קלמיש על דעתו את תגובתו הנחרצת של חותנו לשמע בקשה זו. אך שמע החותן את בקשת חתנו והתמלא בזעם ובחימה רבה: היה לא תהיה! כף רגלך לא תדרוך בליזענסק ולא יהא לך דבר או חצי דבר עם אנשים אלו המכנים עצמם חסידים ורבי. על אחת כמה וכמה שלא אסייע לך בכך מאומה. אם העלית על דעתך שאני אסייע לך בהשגת רשיון המסע, דע כי לא זו בלבד שלא אעמוד לעזרתך ולא כלום אלא שגם אעשה ככל יכולתי לשבש לך את הנסיעה ולמונעה כליל.

תהה רבי קלמיש בתמימותו ושאל את חותנו לחש: על מה יצא הקצף ומפני מה עלה עשן באפך? וכי מבקש אני דבר שאינו הגון או שמא יש בכוננתי לעשות עבירה וחטא חלילה?! שאלה זו עוררה עוד יותר את כעס חותנו, שזה מכבר היה בעל דעות שליליות על תורת החסידות, והוא החל זועק: נרפה אתה נרפה, על כן אתה אומר נלכה נזבחה בליזענסק, לעשות סעודות בבשר ויין, כחסידים אלו המניחים חיי עולם ועוסקים בחיי שעה. התורה הקדושה זקוקה ללימוד מתוך עמל ויגיעה, ומה לך ולעבודת החסידות שהיא ההיפך מכך.

ובדביקות עילאה.

לאחר שאכל, משך הנועם אלימלך את ידו כשהוא מותיר ממאכלו בקערה שלפניו, ויפן אל תלמידיו ויאמר: שמעו נא רבותי, בני יקירי, אל תלמדו ממני לעשות כן, לאכול ולשייר, אלא מחויב אדם לאכול את כל אשר הגישו בפניו, למען יוכל לקבל כוחות לעבודתו יתברך שמו ולזכות עוד מאכל שיעלו הניצוצות שבו. אמנם אני לא אכלתי הכל בשל כך שכבר זקנתי, כוחי אינו במותני, ובעל כורחי אנוס אני למשוך את ידי ולהותיר. אולם אתם תאכלו כדי צרככם וכך תוכלו לעבוד את הבורא כראוי.

באחת משיחות ההתעוררות שנשא הגאון רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל, בעל 'אבן האזל' ורבה של סלוצק לקראת הימים הנוראים, פתח בשבחם של לומדי התורה, ולאחר מכן המשיך ואמר: הנה חז"ל השוו תלמיד חכם לספר תורה! והגמרא מציינת: כמה טפשי שאר אינשי דקיימי מקמי ספר תורה ולא קיימי מקמי גברא רבה. ובכן, 'גברא רבה' הרי הוא בבחינת ספר תורה, נתבונן אם כן, עד כמה עלינו להזהר להתאמץ ולהמנע מחטאים ומשיגאות. מה עושים עם ספר תורה שנמצאה בו אפילו אות אחת שאינה כתיקונה?! לוקחים את החגורה, כורכים וקושרים אותה על ספר התורה מבחוץ על גבי המעיל! ומפני מה עושים כך? מפני שספר התורה הזה צועק: אני פסול! אל תלמדו ממני, אני פסול! וכך המשיך וקרא מתוך בכי מר וקורע לב: כמה חטאים ועוונות ופשעים עושים אנו? כמה חגורות חייבים אנו ללבוש מעל לבגדינו?! ללכת ברחובות קריה ולצעוק בקול מר: אל תלמדו ממני! אל תלמדו ממעשה זה שעשיתי ואל תלמדו ממעשה זה שעשיתי! אלו שהאזינו לשיחותיו היו יוצאים לאחר כל שיחה כזו נרגשים ונסערים מאימת המעשים והפחד מפני יום הדין (בדרך עץ החיים).

בסוף פרשת במדבר כתיב (במדבר ד כ): 'וְלֹא יָבֹאוּ לְרֵאוֹת כְּבָלֶעַ אֶת הַקֹּדֶשׁ וּמָתוּ', ופירש הרה"ק רבי משה חיים אפרים מסדליקוב זיע"א, נכדו של רבינו אור שבעת הימים הבעל שם טוב הקדוש זיע"א, בספרו 'דגל מחנה אפרים': יש לומר הרמז בזה על דרך ששמעתי מן א"ז [הבעל שם

הודיע לחותנו כי רבי קלמיש לא נראה כהיום הזה בבית המדרש, וכשאכן ראו כי רבי קלמיש לא הגיע כמנהגו לבית חותנו לאכול את סעודת הערב, החלה מהומה גדולה והרצים יצאו דחופים לחפש את רבי קלמיש הנעלם.

החותן בעצמו שלח שליחים שיצאו לבדוק בכל בתי הכנסיות ובתי המדרשות בעיר קראקא, אלא שכל השליחים חזרו כלעומת שבאו כשהם מעלים חרס בידם. תאניה ואניה הייתה בביתו של החותן, כולם פרצו בבכיות וביללות, וימאנו להתנחם.

אשתו של רבי קלמיש ראתה את צערם הגדול של הוריה, וזה נגע מאוד ללבה עד כי לא יכלה להתאפק וגילתה דברים כהווייתן באזני הוריה: דעו כי בעלי כלל לא נעלם כי אם זו בלבד שנסע אל העיר ליזענסק, כדי להסתופף בצל קדשו של הנועם אלימלך, ויש בדעתו לשהות שם חודש ימים או יותר. הבינו ההורים כי המעשה כבר נעשה, ואין בידם להשיב אחור את אשר נעשה.

היה רבי קלמיש מהלך אל ליזענסק, ובדרכו עבר דרך העיר לאנצוט, שם היה מקום מגוריו של הרה"ק החוזה מלובלין זיע"א. בהשגחה פרטית פגש החוזה ברבי קלמיש ובראותו כי הכרת פניו ענתה בו כי גברא רבא היא ולאילנא רברבא יתעביד, ביקש מעמו כי ישאר להיות אצלו בשבת קודש הבאה עליהם לטובה.

נענה רבי קלמיש והשיב: מסכים אני להישאר כאן על שבת, אם יסכים הרבי לענות לי על שתיים עשרה שאלות ובקשות אשר סדורות עמדי על הכתב. הנהגה החוזה בראשו ורבי קלמיש הגיש בפניו את הדף עם השאלות והמשאלות, ויהי כאשר הביט החוזה בתוך השאלות, מיד אמר לו: על חלק מכך, יכול גם אנכי לפעול ולהשיב, אולם על יתר דבריך - אין זה באפשרות אלא למי שיכול לאכול כמו הנועם אלימלך.

שמע רבי קלמיש את הדברים והבין כי עליו אכן להמשיך בדרכו אל ליזענסק, שם יתוודע לסוד האכילה בעבודת השם. ויהי כבואו אל העיר, תיכף פנה אל בית מדרשו של הנועם אלימלך והנה הוא רואה את הרה"ק הרבי רבי אלימלך יושב וסועד את סעודת הערב. לפני הנועם אלימלך היה מונח חלת לחם גדולה וקערה עם תבשיל, והיה הצדיק אוכל מתוכה בקדושה ובטהרה

במילים בוטות אלו היה החותן מטיח דברים כלפי מעלה באזני רבי קלמיש שלא ידע את נפשו מרוב הלם ותדהמה. עם שוך חמתו מעט, החליט החותן כי מוטב יהיה אם ישתמש גם במקל נועם ובדברי פיוס וריצוי והחל משדל את רבי קלמיש לזנוח את רעיונו זה: ראוי יהיה אם תסיר את הדבר מלבך, וכדאי לך להנאתך ולטובתך לשכוח לחלוטין עניינם של אנשים אלו, וכך תוכל להמשיך לשקוד על התורה ולעשות לנו נחת רוח כאשר באמנה איתך מימים ימימה.

בשברון לב שב רבי קלמיש לביתו ושח לאשתו כי לא הועיל כלום בביקורו אצל אביה, ואדרבה, הוא הודיע שהוא יעשה ככל שביכולתו להפריע את הנסיעה. ישב רבי קלמיש ליד הגמרא, ודמעות רותחות של געגועים החלו נוזלות מעיניו: רבינו הקדוש, נכספה וגם כלתה נפשי לחצרות השם, ומי מעכב, שאור שבעיסה מעכב.

אשה כשרה העושה רצון בעלה הייתה אשתו של רבי קלמיש ובראותה את רצונו העז של בעלה באה ונתנה לו עצה הוגנת: יודעת אני כי במקום פלוני יש פרצה מסוימת שדרכה ניתן להבריח את הגבול. יהיה עליך לקפוץ על ההרים ולדלג על הגבעות, אך אם תעשה כן תוכל להגיע למחוז חפצך בליזענסק לחיים טובים ולשלום.

לא נחה דעתו של אשת רבי קלמיש והוסיפה לומר לו: הלא גם ממון תצטרך עבור נסיעה ארוכה זו, לצידה לדרך ולכל ההוצאות הצפויות לך, וברצוני לעזור לך גם בזה. הנה מטפחת ראשי יקרה היא מפנינים שנקבעו בתוכה, יהלומים יקרים יש בה וחוטי זהב שזורים בתוכה! אתן לך את המטפחת ותמכרנה, ואילו אני אעבור ללבוש מטפחת פשוטה כאחת הנשים. אם ישאלו אותי, היכן מטפחתי, אשיב כי 'נשאו את רדידי מעלי שומרי החומות'.

שמח רבי קלמיש על טוב ליבה של אשתו. את מטפחתה מכר תמורת סכום הגון, בתרמילו צרר מיני מזונות ובגדי שבת ויום טוב, ויצא לדרכו בכי טוב, בשעת בוקר מוקדמת כשאין איש ברחוב רואהו.

רק לעת ערב נודע הדבר בעיר כי רבי קלמיש נעלם ואיננו. אנשים שהיו רגילים לראות את רבי קלמיש שוקד על תלמודו, התפלאו לראות כי נפקד מקומו. היו שטרחו

טוב] זללה"ה, שיש לפעמים שבא אחד אצל הצדיק כדי ללמוד ממעשיו, והצדיק הוא אז בבחינת קטנות, והוא מקבל ממנו כך ולא ידע לאזהורי ביה. וכמו שאירע שבא אחד אל הרב המפורסם מוהר"ן [הרה"ק רבי נחמן מהורדאנקא] זללה"ה, וראה ששתה אז קאווע בטלית ותפילין, ונסע לביתו והתחיל לנהוג גם כן כך.

וזהו אזהרה 'ולא יבואו לראות', היינו, בשביל לראות את מעשיו ולקבלם תיכף 'כבלע את הקודש', היינו, שיש לפעמים שהוא בימי הקטנות ונבלע אז הקדושה בו, ולכך מתו, היינו שנפלו ממדריגתו, לא יבואו לקבל זה כי אם שיראה זמן הגדלות ויקבל ממנו, והבן זה כי קצרה דעת השומעים ולא הבינו ויש בזה דברים טובים, ואם ירצה ה' כשיזכה ה' אותי ואהיה בריא עדיף אפרש.

וכך היה מוסיף ומספר הרה"ק בעל 'יחי יוסף' מפאפא זיע"א, בהקדמתו לספר אביו 'יגד יעקב' (על ספר במדבר): ברם דא צריך למודעי, דלא כל דבר אשר אדם שומע או רואה אצל צדיק ניתן ללמוד לנהוג כמותו... ושמעתי מכ"ק אממו"ר [הרה"ק רבי יעקב

יחזקיה גרינוואלד מפאפא] זצ"ל, שפעם אחת בא הגה"ק [רבי יחזקאל שרגא] משינווא זצ"ל למקום אחד בערב שבת, וראה בתפילת שחרית שאין אומרים תחנון, ושאל אותם: למה אין אומרים תחנון? והשיבו, שכך ראו אצל הגה"ק [רבי צבי הירש] מזידיטשוב זצ"ל. ואמר להם הגה"ק משינווא ז"ל: אני אפרש לכם טעמו! הוא מכון בנפילת אפים כוונה של מסירות נפש, והוא מוכן ומזומן שתצא נפשו בעת אמירת תחנון, ובערב שבת לא רצה להטריח את העולם בהתעסקות עמו, על כן לא אמר תחנון. אבל אצלכם, דאין שייך טעם זה, אין לכם לנהוג כמותו בזה.

וכן אם לפעמים רואים מצדיק שאומר תיבות התפילה במהירות גדולה, לא ניתן ללמוד לנהוג כמותו, שלא לדקדק באמירת התיבות בדקדוק, דין המבואר בשולחן ערוך, דהצדיקים יש להם בעת התפילה התפשטות הגשמיות, על דרך המבואר בטור (או"ח סי' צח), וכיון דמחשבתו שוטטות בעולמות העליונים אי אפשר להם לצמצם עצמם על אמירת התיבות. וכן יארע לפעמים להיפוך, שאין יכולים להפרד מתיבה אחת וכופלים אותה הרבה פעמים מחמת דביקות.

וכל אלה וכיוצא בזה אינו לימוד לנהוג כן. ומספרים שהגה"ק בעל 'דברי חיים' מצאנו זצ"ל בא פעם אחת בראש השנה לתקיעת שופר, ובבואו לפתח בית הכנסת פתח ואמר 'למנצח' ורץ אל הבימה, ובבואו על הבימה סיים הברכה 'לשמוע קול שופר'. ואמר בנו הגה"ק בעל 'דברי יחזקאל' זצ"ל אל העולם: אל תטעו לחשוב ששיטתו של אבא הוא שלא לומר המזמור שבע פעמים, אלא שלבו היה בוער כאש לקיים המצוה עד שלא היה אפשר לו לעצור עצמו עד שיאמר המזמור שבע פעמים. כך שמעתי מאמו"ר זצ"ל.

כמו כן יש צדיקים ששורשם ממתד החדש ודרכם ללמוד זכות אף על עוברי עבירה, והנה המון העם כששומעים דבריהם לפעמים טועים וסוברים שדעתם שלא להתרחק מהם, אבל באמת אם שואלים אותם האיך דעתם, גם הם אומרים להתרחק מהם, ואברהם אבינו שלמד זכות על סדום, מכל מקום לא רצה לדור אצלם. ועל כן אמרו: 'אם הרב דומה למלאך ה' צבאות יבקשו תורה מפיהו' דייקא, כלומר, תשאל את פיו איך להתנהג ולא לנהוג כמותו מבלי שאלת פיהו.

חג השבועות

עשרת הדברות מפי משה רבינו

במהלך סעודת מאכלי החלב, הסעודה המסורתית אותה נוהגים לאכול בבוקר יום חג השבועות, היו חסידי שפולי נוהגים לספר את הסיפור הבא:

סמוך לעיירה שפולי הייתה אחוזה ענקית ומפוארת בה התגורר פריץ מדושן וגם רוח אשר כל הכפרים והעיירות שבמחוז היו שייכים לו. עשיר מופלג היה, אלא שתאוותו לכסף לא ידעה כל גבול, ואוהב כסף לא ישבע כסף. אוצרותיו היו מלאים באבנים טובות ומרגליות, במטבעות זהב וכלי כסף, וכל זה לא היה שווה לו והוא ביקש למלא אותם בעוד ועוד.

פריץ זה היה איש רע מעללים ואכזר באופיו. ברשעותו הגדולה נהנה היה להתעלל בכל אשר נקלע בדרכו והיה עושה בהם כרצונו. במיוחד היה הפריץ שונא את בני ישראל ויורד לחייהם על לא עוול בכפם.

כל שהיו עושים לו - לא הוטב עבורו. היה הפריץ מהלך בדרך, והיהודי קד לו לשלום - היה הפריץ כועס ומצווה להלקות את היהודי על החוצפה לברכו לשלום, כאילו הוא חברו משכבר הימים. היה והיהודי היה ממשיך לדרכו מבלי לברכו לשלום - היה הפריץ מתחיל להשתולל וצועק: ראו חוצפתו של יהודי זה העובר מולי ומחשיב אותי כאוויר, עד שאינו טורח אפילו לברכני לשלום, ומיד היה מורה למשרתיו לחבוט באיש מכות נאמנות.

שתי מידות מגונות אלו, תאוות הממון ורוע מידותיו, התחברו להם יחדיו בשעה שהיה הפריץ מתקלס בנתיניו ובחוכריו כדי למצוץ את דמם ולכלות את ממונם. על כל תושבי המקום היו מוטלים מסים וארנוניות קשים וכבדים עד לאמוד, שבקושי רב היו מצליחים לשלם. אומללים במיוחד היו שוכרי האכסניות ובתי המזיגה של הפריץ, כמו יתר נכסיו, אותם השכיר תמורת

כסף רב. מעולם לא היה הפריץ שבע רצון בסכום ששילמו לו כפי שנקבע מראש ומוצא היה סיבות ותואנות שונות ומשונות לגבות עוד כספים.

והיה אם אחד לא היה מצליח לעמוד בכל התשלומים שהוטלו עליו - קשה ומרה הייתה אחריתו. בחצר אחוזתו הגדולה בנה הפריץ מתקן כליאה גדול ובו שורה ארוכה של חדרי צינוק צרים וחשוכים. בחדרי צינוק אלו היה הפריץ כולא את אלו שלדעתו היו חייבים לו כסף. יהודים רחמנים בני רחמנים היו מתוודעים לאותם אומללים הנמקים בצינוק ועושים הכל כדי לשחרר את אחיהם הכלואים.

מושל מקשיב על דבר שקר - כל משרתיו רשעים! באותה מידה שהפריץ היה מתנהג בשגעון ובאכזריות, היו משרתיו הרשעים גם הם מתנהגים כך, מבלי כל מעצור ואין מוחה בידם. במיוחד הגיעו הדברים לידי ביטוי בחדשי החורף, בהם

היה הפריץ נוהג לעזוב את אחוזתו הגדולה ולנסוע לעיר הבירה, שם היה לו ארמון מיוחד המתאים לימים אלו. באותם חדשים היה מבזבז את הונו על כל מיני תענוגות שבעולם שרק בעיר הבירה התאפשרו לו. ואילו באחוזתו היו נותרים משרתיו ועושי רצונו שניצלו את ההזדמנות הטובה לעשות ככל העולה על רוחם.

בתחילת חודש האביב היו נשמעים קול פעמוני כרכרת הפריץ בשובו חזרה אל אחוזתו הסמוכה לשפולי ויחד עמם היו נשמעים קולות הלמת הלבבות של התושבים שלא ידעו את התוכניות הזדוניות שרקם עליהם הפריץ בחדשי מנוחתו.

התוכנית הקבועה והמסורתית של הפריץ, תיכף עם שובו לאחוזתו, הייתה לערוך משתה גדול לכל אוהביו, הפריצים והרוזנים מקרוב ומרחוק. המשתה נמשך על פני שלשה ימים, כשהפריצים מיטיבים את ליבם באכילה גסה כיד המלך ובשתיית משקאות חריפים. ושונה היה משתה זה מיתר המשתאות, שמלבד מיני המאכלים והמשקאות היה הפריץ משעשע את אורחיו בכל מיני שעשועים וליצנות. גולת הכותרת של כל אלו הייתה מופע מיוחד אותו הפיק הפריץ עצמו: בשעת בוקר מוקדמת יצאו שליחי הפריץ ללכוד יהודים תמימים, מגודלי זקן ועטורי פאות, שנצטוו להביא יחד איתם טליתות ותפילין, סידורי תפילה ומחזורים, שופרות וחנוכיות, מצות עגולות, ואפילו לולבים אתרוגים הדסים וערבות.

השליחים היו מבהילים את היהודים התמימים לארמונו של הפריץ שם היו מכינים אותם לרקד ולפזז בשירת 'מה יפית' ושאר ניגונים יהודיים מסורתיים, כשהם לבושים בטליתות ובתפילין ובידיהם שלל תשמישי הקדושה, כשמפעם לפעם עליהם לתקוע בשופרות ולהריע בתקיעה שברים ותרועה.

הפריצים השתויים היו ממלאים פיהם שחוק למראה האומללים המרקדים והיו עושים ללעג ולקלס את היהודים ואת דתם ואמונתם. במשך שעות ארוכות היו היהודים מבדרים את הפריצים הלומי היין שהיו מתגוללים בקיאים ומשתגעים כמנהגם הרע.

בימים ההם התפרסם בכל תפוצות ישראל שמו של הסבא משפולי, "דער שפאלער זיידע", הרה"ק רבי יהודה לייב, שעוד זכה לחזות בזיו פניו של רבינו אור

שבעת הימים הבעל שם טוב הקדוש זיע"א. מכל עבר הגיעו אל הסבא משפולי, אם כדי לשמוע דברי אלוקים חיים, אם כדי לראות בעבודתו הקדושה ולהתחמם לאורו, ואם כדי לבקש ממנו ברכה, עצה ותושיה.

בין הבאים אל הסבא היו כמובן גם אנשי שפולי עצמם, יחד עם שאר בני הכפרים והעיירות שמסביב, כשליבם מר עליהם מפני ההצקות הבלתי פוסקות של הפריץ, והם ביקשו מהסבא שיפעל להם דבר ישועה ורחמים ושיהפוך הקב"ה את לב הפריץ עליהם לטובה, כי כבר כשל כוח הסבל ואין הם מסוגלים יותר לסבול את עולו הרע.

היה הסבא משפולי קורא את כל ה'קוויטלאך' שהוגשו לפניו, ואשר כולם היו דומים במשאלתם, והיה מצטער מאוד בצערם של ישראל. מעומק לבו היה מברך את בעלי הבקשות ומאחל להם כי יזכו לצאת מצרה לרווחה ומאפילה לאור גדול וכי לצר הצורך אותם לא תהיה כל השפעה עליהם.

ימים רבים חלפו גם עברו וטרם חל כל שינוי לטובה, ואדרבה המצב עוד הורע יותר ויותר. הפריץ הכביד את עולו על תושבי הכפרים והעיירות וההתעללות בבני ישראל ובקדשי העם היהודי גברה והתעצמה עשרת מונים.

באותה שנה יצא הפריץ בגזירה קשה ורעה, שהזכירה את גזירת היוונים לכתוב על קרן השור שאין לכם חלק ונחלה באלוקי ישראל רח"ל: גזירת צלם בביתו של כל חוכר יהודי. כל חוכר שברשותו אחד מנכסיו של הפריץ, אם זו אכסניה ואם זו בית מזיגה וכן כל כיוצא בזה, מחויב להעמיד ולקבוע דמות איקונין של יראתם הטמאה בפתח ביתו. שליחי הפריץ היו חוזרים ובדקים שוב ושוב על קיום הגזירה, וכל מי שלא עשה כן - נענש בחומרה, בהצלפות מגל כואבות ובקנס כספי ענק, תוך אזהרה שבפעם הבאה יושלך אל הצינוק.

לא נחה דעתו של הפריץ עד שציווה לעשות את שבתם של היהודים חול ולחייב את כולם לפתוח את עסקיהם ביום השבת כאילו אין זה אלא עוד יום חול רגיל. מלבד זאת היה הפריץ ההולל מתנהג בשחיתות מוסרית נוראה וחמורה, באיבוד כל צלם אנוש בסיסי. התנהגותו הייתה חסרת רסן,

ונראה היה כאילו איבד את הבלמים הנפשיים לחלוטין.

גזירה אחרונה זו בשילוב התנהגותו של הפריץ הביאה את יהודי שפולי והגלילות לבכות ולילל אצל הסבא משפולי כי כבר אין הם מסוגלים יותר להתמודד עם הפריץ הרשע והאכזר, ובאו מים עכורים עד נפש בגשמיות וברוחניות.

בזו הפעם, כששמע הסבא משפולי את עלילותיו הנבזיות של הפריץ, התרומם מכסאו, הלם על השולחן והכריז בקול גדול: צדקתם בהחלט! כבר באו מים עד נפש ואין אנחנו יכולים להבליג יותר! דעו לכם כי הסכמתי להמתין זמן רב כי חשבתי שאותו רשע ואכזר יתקן את דרכיו העקלקלות ויפסיק להרע ליהודים, אך אי אפשר להמשיך כך יותר. עתה הגיעה השעה! ראוי ונחוץ להשמיע באזניו את עשרת הדברות!

דברי הסבא על עשרת הדברות אותם יש להשמיע באזני הפריץ לא הובנו כלל, אך הסבא המשיך ואמר: הלוא חג השבועות הולך ומתקרב. אם רגילים אתם תמיד לנסוע אל הערים הגדולות לכבוד יום טוב, הרי שבזו השנה אבקשכם להישאר במקומכם: התאספו כולכם בביתו של אחד החוכרים ותערכו שם מנין, גם אני אבוא להתפלל עמכם ואף אביא אתי שליח ציבור ובעל קורא. ראו נא להתקדש ולהיטהר כראוי, כפי ההכנה שנעשתה לפני מתן תורה, ובעז"ה נראה נסים ונפלאות.

עוד הוסיף הסבא וחתם את דבריו: גם זאת עשו! לכו אל הפריץ ואמרו לו כי בחג השבועות הזה אינכם נוסעים אל העיר הגדולה כמנהגכם מדי שנה בשנה, אלא אתם תערכו תפילה משלכם בכפר, והרי אתם מבקשים אותו שיואל לבוא, הוא וכל חבריו ואוהביו יחד עמו, לשמוע אל הרינה ואל התפילה, מפי החזן המהולל שיבוא לרדת לפני התיבה.

היהודים קיימו את מצוות הסבא משפולי. הם באו אל ארמון הפריץ ואמרו לו ככל אשר נצטוו. למותר לציין שהפריץ קפץ על המציאה גדולה שהזדמנה לו בהיסח הדעת, בחושבו: הרי זה יהיה מחזה שעשועים שאין כמותו! הרי מעולם לא נזדמן לו לראות תפילה של יהודים רבים בצוותא, ובוודאי יהיה זה משעשע ביותר.

שלח הפריץ להודיע לכל מקורביו וידידיו, פריצי ורוזני הסביבה, לבוא אליו ביום פלוני, הוא יום חג השבועות, באומרם להם שבזו הפעם צפויה להם תוכנית שעשועים שכמותה לא ראו מימיהם.

בערב חג השבועות הגיע הסבא משפולי ואמר ליהודים המקומיים: רואה אני שקהל גדול התאסף כאן לתפילות, וגם המון רב של פריצים ורוזנים יגיעו הנה. דומה שהבית יהיה צר מלהכיל את כל הנאספים. מוטב יהיה אם נערוך את התפילה על הגבעה הסמוכה.

הבאתי עימי חופה גדולה, מקושטת בפרחים יפים ובענפים רעננים כמנהג ישראל, את החופה העמידו במטותא על הגבעה, ותחתיה יעמוד שליח הציבור ושם גם יקראו בספר התורה בבוקרו של יום חג השבועות.

החל משעות הבוקר המוקדמות החל מגרש החניה הסמוך לארמונו של הפריץ להתמלא בכרכרות ובעגלות צב של הפריצים ובני משפחותיהם שהגיעו להשתתף באותו מעמד שעשועים שהבטיח להם הפריץ. היו שם כמאתיים אנשים, בראשות הפריץ עצמו, שיצאו אל עבר הגבעה הנישאה עליה עמדו היהודים והתפללו.

הסבא משפולי עצמו עבר לפני התיבה, והפריצים שראו את נענועי החזן העטוף בטליתו ושמעו את הקולות שהשמיע בדחילו ורחימו, פרצו כולם בצחוק גדול שהדהד ברחבי המקום. אולם כשהגיע הסבא לקריאת שמע, וכאשר קרא את הפסוק 'שמע ישראל ה' אלוהינו ה' אחד', דומה היה כאילו שאגת ארי נשמעה מתוך היער העבות הסמוך. כל העומדים מסיבי הזדעזעו והחלו לרטוט מרוב פחד ואימה.

בחזרת הש"ץ איש לא זז ובוודאי שלא ההין לצחוק. קולו של הסבא היה הולך על פני הסביבה ומשרה אירה נעלה של מתיקות שלא מהעולם הזה. דומה היה שגם האילנות והעשבים, הציפורים ובעלי הכנף, ואפילו פלג המים הסמוך, כולם הצטרפו לאותה תפילה.

משהגיעה שעת הקריאה בתורה, החל הסבא גולל את ספר התורה ופותח אותו בפרשת יתרו, כשבידו מסמן לאחד האורחים שבאו אתו שהוא זה שיקרא בתורה. אותו אורח, איש הדור פנים, זקנו לבן וארוך, גבוה למעלה מכל העם, וקולו ערב במיוחד.

האורח שאיש לא ידע מי הוא החל לקרוא את עשרת הדברות, ולפתע כעין חרדה ורטט הקיפה את כל הנאספים מבלי לדעת את פשרה וטיבה. למרות שיום נאה היה אותו היום, השמש זרחה והשמים היו טהורים ללא עב קל, פתאום נראה כעין ענן כבוד חופף ופרוש על הגבעה, ואף קולות של רעמים נשמעו קרובים מאוד.

הסבא משפולי הקדים וביקש מאחד היהודים שילך לעמוד בסמוך לפריץ ואורחיו ויתרגם להם את הקריאה בתורה. האיש ירד והסביר לפריץ כי בספר התורה קוראים את עשרת הדברות אשר אותם ציוה השי"ת לבני ישראל בהר סיני.

היה הקורא בתורה מתחיל וקורא: "אנכי ה' אלוהיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבית עבדים, לא יהיה לך אלהים אחרים על פני, לא תעשה לך פסל וכל תמונה אשר בשמים ממעל ואשר בארץ מתחת ואשר במים מתחת לארץ". המתורגמן מסביר את האמור ופניו של הפריץ החלו להתכרכם. הוא נזכר בפקודתו האחרונה ליהודים לתלות את דמות האיקונין, סמל העבודה זרה, בתוך בתיהם. לבו של הפריץ החל לפתע פתאום נוקפו על המעשה הזה.

הבעל קורא המשיך וקרא: "זכור את יום השבת לקדשו, ששת ימים תעבוד ועשית כל מלאכתך ויום השביעי שבת לה' אלוהיך", והנה חלחלה אוחזת בפריץ שנזכר על הפקודה שנתן ליהודים לפתוח את בתי המסחר גם בשבתות.

וכך היה בכל דיבור ודיבור שנשמע מפיו של הקורא בתורה. כל דיבור הזכיר לו את מעשיו הרעים ואת חטאיו הקשים, עד שבסיום קריאת התורה נפל הפריץ על פניו כשהוא מתעלף וחסר אונים. הוא לא היה היחיד, שכן גם יתר הפריצים והרוזנים היו מזועזעים משמע אוזניהם. אמנם הם לא ידעו ולא הכירו את לשון הקודש, אך המיית קולו של הקורא בשילוב התרגום שנשמע באזניהם הביאו אותם לטלטלת נפש אדירה שהם לא ידעו להסביר את פשרה.

בחרפה ובבושת פנים, כאבלים וחפויי ראש, נעלמו הפריץ ואורחיו כלעומת שבאו. כולם עלו על המרכבות והסתלקו מן המקום כשעיניהם מושפלות מבושה וכלימה.

לאחר התפילה ערך הסבא משפולי את

שולחנו הטהור, והנה הבחינו היהודים כי האיש שקרא בתורה נעלם ואיננו. הם רצו להודות לו על כך, אך האיש לא היה. באמצע הסעודה פתח הסבא קדישא ואמר: את עשרת הדברות האלה ששמעו הפריצים היום הם יזכרו כל ימי חייהם, ולא יזידון עוד! אמנם נאלצתי להטריח הנה את משה רבינו בן עמרם בכבודו ובעצמו, והוא זה שקרא בתורה, אבל כדאי היה הדבר!

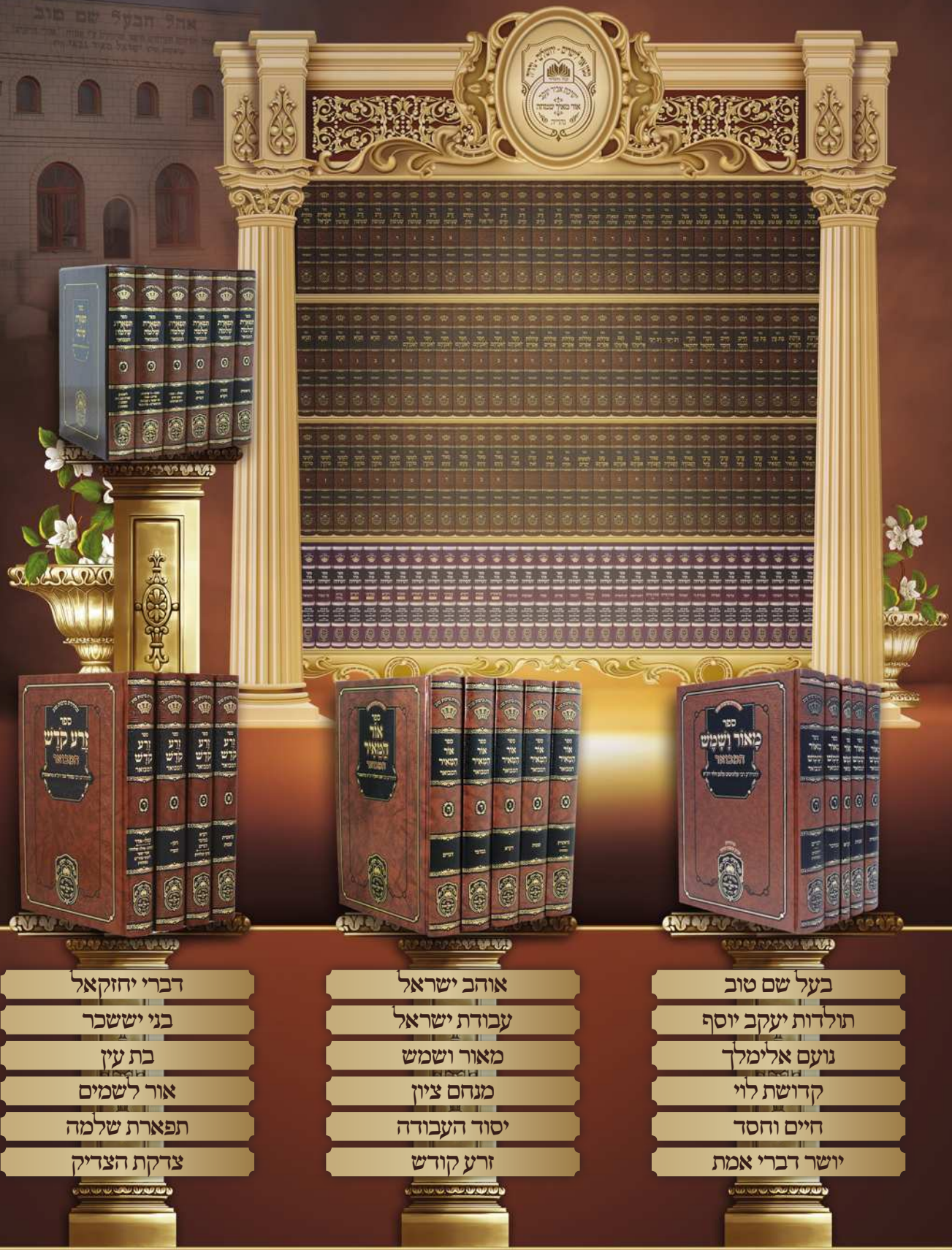
שם חושבים אתם שהפריץ שלכם קטלא קניא באגמא, המשיך הסבא ואמר בהתרגשות רבה, דעו כי יש בו ניצוץ הקשור לנשמתו של יתרו כהן מדין וחזקו משה, והנה הוא תועה אחר תיקונו!

במוצאי חג השבועות שלח הפריץ להביא אליו את הסבא משפולי והסתגר אתו בארמון במשך שעות אחדות, כשלאחר מכן חזר הסבא אל ביתו נאוה קודש.

אין צורך לומר שמני אותו היום והלאה לא הציק עוד הפריץ לחוכריו היהודים, אלא שהפריץ החל להטיב עמם ככל אשר היה יכול: הוא ציוה לבנות להם על חשבונו בית כנסת מפואר על אותה גבעה שהתפללו בו בחג השבועות. ובלחישה היו מסיימים ומגלים, כי לימים נעלם לו הפריץ כאילו בלעה אותו האדמה, הוא נדד אל מדינות הים שם הפך לגר צדק וחי חיים יהודיים ('איש הפלא' בשם 'ילקוט שמואל').

כתב הרה"ק ה'תפארת שלמה' מראדומסק זיע"א: ולזה אנו קורים 'מגילת רות' בחג השבועות שכתוב שם שאמר בועז לרות: 'הגד הוגד לי וגו' ותלכי אל עם אשר לא ידעת מתמול שלשום ישלם ה' פעלך ומשכורתך שלימה מעם ה' אלהיך אשר באת לחסות תחת כנפיו'. הורה לנו בועז בתורה זאת, שהנה רות זה ימים מועטים שנתגיירה כמבואר בפסוק, ולא עשתה עדיין כלום שום מצוה, אעפ"כ אמר לה בועז: ישלם ה' פעלך, היינו עשיה, ותהי משכורתך שלימה, דהיינו, משלם כאלו עשית, מעם ה' אלהי ישראל, כמו שמתנהג עם בני ישראל שהמחשבה שלהם כמעשה. אשר באת לחסות תחת כנפיו. בביאה לחוד ישלם ה' משכורתך שלימה. הוא הדין כל אחד מישראל בכל חג השבועות יקבל עליו עול מלכות שמים שלימה ויהיה משכורתו בזה ובבא.

דברי יחזקאל
בני יששכר
בת עין
אור לשמים
תפארת שלמה
צדקת הצדיק

אוהב ישראל
עבודת ישראל
מאור ושמש
מנחם ציון
יסוד העבודה
זרע קודש

בעל שם טוב
תולדות יעקב יוסף
נועם אלימלך
קדושת לוי
חיים וחסד
יושר דברי אמת

לזכות עופר פנחס בן צילה שיחי' · קרן בת רונית שתחי' טל
 אדמונד שיחי' בן איזה · רונית בת ינינה יעל · בנימין בן אסתר כל יוצאי חלציהם שיחי'
 להצלחה רבה ומופלגה בכל מעשה ידיהם, ולאריכות ימים ושנים טובות מתוך בריאות ונחת
 · לעילוי נשמת צילה בת דורה צביה ומאיר ע"ה ·

☎ להצטרפות חייג עכשיו: 04-8628888 והגליון בדרך ארץ
 You can now subscribe and get journal delivered to your door.
 Call 718-407-2479 or email otzarpnei@gmail.com